

**Maktubm deet deetn kɛn Pəl
raaŋiŋ eglizn Kōrint ki
Kupm mɛtn taar taadjeki
doobm gɛn dooy maktubm
deet deetn kɛn Pəl raan̄iŋ
eglizn Kōrint ki**

Eglizn kɛn maakŋ gɛgɛr Kōrint ki se, Pəl ɓo ɔndiŋ kaad kɛn naan̄ iŋgo mɛrtɛ gɛn k-dige gɛn tɛdn̄ naabm Mɛljege Isa. Maakŋ gɛgɛrge tun kɛn taa naan̄ Grɛkge tu se, gɛgɛr Kōrint se k'jeel jeel gɔtiŋa. Naan̄ ɔk maala taa gɔtn̄ se ɔk gɔtn̄ daar markabge se gɔto kaam dio. Anum gɛgɛr Kōrint se ɔk ɓulge ute jee daayge dɛna. Dɛn jeege se iŋg tɛdn̄ nakgen gɔrdio. Kaad kɛn naane se, jee Kōrint ki se, uuno saapm jeege kuuy ɓo lee ɓaano ɔ uun doobm raadege dɛna. Dɛn jee al-Masigen Kōrint ki se, teeco maakŋ jeege tun ese se kici. Pəl booy labar jee al-Masigen Kōrint ki (1.11 ɔɔ 7.11) kɛn aak kinḡ jee Kōrint se ɔɔ kinḡden ute jee uun doobm raagen kuuy se, ɔlden saapa ɔɔ tɔnd mɛta dɛna do taarge tun se. Taa naan̄ se Pəl maakŋ maktubiŋ deet deet se, raan̄ tɛrlden do taardege tu se.

Pəl ɔl tɔɔsiŋ eglizn Kōrint ki

¹ Kɛn ara maam Pəl ɓo m'raansen maktubm se ute gɛnaajege Sostɛn. Maam se *Raa ɓo dan̄umo gɛn tɛdn̄ *debm kaan̄ naabm Isa al-Masi aan̄ gɔɔ kɛn naan̄ maakiŋ jen ro ki.

² Maktubm se, maam m'raan̄sesin̄ naase jee *egliz ken gen Raa ken maakn̄ geger ken Kōrint ki. Ute doobm Isa al-Masi se, Raa tedsenga tɛdkiga jee *salal. Ɔo Raa dan̄seno se, taa aki tɛdn̄ jee naange ute jee gɔtn̄ ɓaa se paacn̄ ken lee eem ro Mɛljege Isa *al-Masi. Isa se naan̄ ɓo Mɛldɛ ɔo Mɛl naajege kici.

³ Ɔn̄ Bubeje Raa ute Mɛljege Isa al-Masi asen tɛdn̄ bɛɛde ɔo asen kɛdn̄ lapia.

Pɔl tɔɔm Raa taa jee Isa al-Masigen Kōrint ki

⁴ Daayum maam m'tɔɔm Raa taa naase, taa bɛɛ ken naan̄ tɛdseni ute doobm Isa *al-Masi se.

⁵ Deere, dɔɔkn̄ ken naase 'dɔɔkkiga tɛdkiga kalan̄ ute al-Masi se, Raa ɛdsenga nakgen bɛɛ dɛn aak eyo, ken tap ki se tɛdsenga 'jeelkiga taadn̄ Taar Raa ɔo ɛdsenga jeel nakge paac.

⁶ Taar ken naaje k'taad̄sen gen al-Masi jaay naase 'booyki sum se, naase ɔkin̄kiga maakse ki tɔɔgɔ.

⁷ Bin ɓo, nakgen paacn̄ ken Raa ɛf jeenge tu se, naase kic ɔnk̄iga naasen ken in̄g aakki kaak kaam Mɛljege Isa al-Masi ken utu adɛ teecn̄ naanse ki pirsil se.

⁸ Raa se naan̄ ɓo debm ken asen kɛdn̄ tɔɔgɔ bini aki kaan do taar tɔɔlin̄ ki. Bin ɓo ɓii ken Mɛljege Isa al-Masi adɛ ɓaa se, j'k̄n̄ ne d̄im aak kus rose ki eyo.

⁹ Deere, Raa se naan̄ tuj ɔrmin̄ eyo, naan̄ ɓo debm ken dan̄seno, taa aki tum tɛdn̄ kalan̄ ute Goonin̄ Isa al-Masi ken Mɛljege se.

*Jee *eglizn̄ Kōrint ki tɔp naapa*

¹⁰ Bɔrse genaaḡe, ute ro Mɛljege Isa al-Masi se, m'eemsen nɔɔ mɛtse ki m'ɔɔ: ɔnte 'tɔpki naapa,

naḅo naase 'paacki əkki taarse kalan. 'Tumki ute naapa, ənki maakse 'tɛdn kalan əḅ saapse kic ḅo əninki 'tɛdn kalan.

¹¹ Deere γενnaamgen ḁoobm *al-Masi ki, jee maakḅ ɓee Klɔɛ* ki ḅaado taadum əḅ maakḅ kingse ki se, naase se taarse ək mɛtn naap eyo.

¹² Num do taar kɛn se ḅo, maam m'je m'asen taadn mɛtiḅa: maakse ki se, deb kalan taad əḅ: maam se m'debm Pɔl, debm kuuy ḁeek əḅ: maam se m'debm Apɔlɔs, əḅ debm kuuy taad əḅ: maam se m'debm Piɛr, əḅ debm kuuy kic ḁeek əḅ: maam se lɛ m'debm al-Masi.

¹³ 'Saapki tu al-Masi se, j'aḅ kəḅ nigḅ ne? Maam Pɔl ḅo kɛn k'tup k'tɔolum ro kaag ki taa naase se la? Lɔ *k'batizseno se ute ro maam m'Pɔl la?

¹⁴ Maam m'tɔom Raa, taa maakse ki se, jeeḅen maam m'batizdeno se, Krispus ute Gayus sum.

¹⁵ Taa naaḅ se ḅo, nam maakse ki se 'kəḅ ḁeekḅ əḅ naase se k'batizseno ute ro maam Pɔl.

¹⁶ Waay, tɛdumga dirigi. Deere, maam m'batizoga jee maakḅ ɓee Stepanas ki kici. M'jeel ey jaay ey num m'batizo te nam kuuy ey sum.

¹⁷ Taa al-Masi se, əlumo ḅen batizn jeeḅe eyo, num ḅen taadn Labariḅ Jiga se ḅo jeeḅe tu. Əḅ taariḅ se, maam m'aḅ taadn ute taar nijim kɛn jeeḅe booyiḅ aan ḅəḅ ḅen debm jeel-taar lee taad se eyo, taa kɛn maam jaay taad ute jeel-taar ḅen jikilimḅe sum num kooy al-Masi ro kaag ki se, 'tɛdn nakḅ cɛɛ.

*Jeel-taar Raa se j'əḅiḅ ḅətn *al-Masi ki*

* **1:11** Klɔɛ se daan naane mɛnd tɛdn suukḅ kɛn lee daan ḅɛḅɛr Kōrint ute ḅen ɛpɛz ki.

18 Deere, jee iig kiig se, taar k'en k'taadn gen Isan ooy do kaag ki se, k'ese naade aakin̄ aan gōō taar jee d'ērlge. Num gan̄ naajegen j'aajki kaaj se lē, taar se 60 k'en taadjeki tōōgn̄ Raa.

19 Taa maakn̄ Kitap ki se Raa taad̄ ɔɔ:

Jee jeel-taarge se, jeel-taarde se maam m'utu m'an̄ daara;

ɔɔ m'et'ekdege se lē, maam m'utu m'an̄ t'ed̄n̄ 't'ed̄n̄ g'at̄.†

20 Bin num g'otn̄ se jee jeel-taarge se, tap 60 taadn̄ ɔɔ dī? Ɔɔ jee jeel taad̄ tōōkn̄ m'etn̄ Ko Taar Raage se kic 60 taadn̄ ɔɔ dī? Ɔɔ jee jeel doobm taadn̄ taargen maakn̄ *duni k'en b'orse se taadn̄ ɔɔ dī daala? Taa Raa se, jeel-taar gen̄ jikilimgen̄ ɔk se, naan̄ t'ed̄n̄ t'ed̄ga nakn̄ jee d'ērlge.

21 Deere, jikilimge, ute jeel-taar k'en naade ɔk paac se kic 60, jeel-taar Raa se naade ɔn̄ jeel ɔk te m'etn̄ eyo. Taa naan̄ se 60, Raa uunoga doa gen̄ kaajn̄ jee k'en aal maakde do Labar Jigan k'en k'lee k'taad̄den̄ se ɔɔ taar se jee kuuy aakin̄ aan gōō taar jee d'ērlge.

22 Jeegen Yaudge se je kaakn̄ nakn̄-kōōbgen̄ iin̄o g'otn̄ Raa ki ɔɔ jee Grēkge se lē, naade je doobm k'en an̄ jeel-taara.

23 Gan̄ naaje se, k'taad̄ jeege tu j'ɔɔ al-Masi k'en Raa taadn̄ se 60 k'tup k'tōōlin̄ ro kaag ki: k'ese 60 taar k'en tuj maakn̄ Yaudge ɔɔ jeegen Yaudge ey se lē aakin̄ taar ese se, taar jee d'ērlge.

24 Num gan̄ jee k'en Raa dan̄deno maakn̄ Yaudge tu ey lē maakn̄ Grēkge tu se, gen̄ naade ki se, al-Masi se naan̄ 60 tōōgn̄ Raa ɔɔ jeel-taar gen̄ Raa ki kici.

25 Taa nakn̄ k'en Raa t'ed̄ jaay jeege aakin̄ aan gōō nakn̄ jee d'ērlge se, ute naan̄ se kic 60, naan̄ jeel-taara cir jeel-taar jikilimge ɔɔ nakn̄ Raa t'ed̄

† 1:19 Aak Eza 29.14.

jaay jeege aakiñ aan gɔɔ naan̄ ək tɔɔg ey se le, naan̄ tɔɔg cir tɔɔgɲ jikilimge.

²⁶ Genaamgen doobm al-Masi ki, 'saapki tu kaad̄ kɛn Raa dan̄seno se kɛn gɛn jikilimge tu sum num, maakse ki se naase əkki jee jeel-taarge se, dɛn eyo. Ɔɔ jee tɔɔg kic ɓo, naase əkki dɛn eyo. Ɔɔ jeegen k'jeel jeel gɔtde maakɲ beedege tu kic ɓo naase əkki dɛn eyo.

²⁷ Anum Raa se bɛɛr tɔɔdo jeegen kɛn jikilimge aakden aan gɔɔ jee dɛrlge se ɓo taa 'kɔl jee jeel-taarge se, sɔkɔɲɔ aden tɔɔɓ; ɔɔ jeegen kɛn jikilimge aakden aan gɔɔ jeegen ək tɔɔg ey se, Raa bɛɛr tɔɔddeno se taa 'kɔl jeegen ək tɔɔgɔ se, sɔkɔɲɔ aden tɔɔɓ.

²⁸ Raa bɛɛr tɔɔdo jeegen kɛn jikilimge aakden jeegen tɔɔl sɛr eyo, j'aalden maak ki eyo ɔɔ j'aakden aan gɔɔ nakɲ gɔtɔ se, bin ɓo ute doobm naade se, jee kɛn tɛd rode magal magal se, Raa aden tɛdn̄ naade se 'tɛdn̄ jee rɛɲ rɛɲ.

²⁹ Raa tɛdn̄ naan̄ se taa nam nam 'kɔɲ tɔɔm ron̄ naaniñ ki eyo.

³⁰ Deere, naase se Raa dɔɔksenga ute Isa al-Masi ɔɔ jeel-taar naajegen kɛn iino gɔtn̄ Raa ki se, naan̄ ɓo al-Masi se. Ɔɔ al-Masi se naan̄ ɓo tɛdjekiga k'tɛdkiga jeegen aak bɛɛ naan̄ Raa ki ɔɔ bɛɛr tɔɔdjekiga k'tɛdkiga jee naange ɔɔ naan̄ ɔɔdjekiga dojege maakɲ *kusiñ ki.

³¹ Taa naan̄ se ɓo Kitap taad̄ ɔɔ: *Debm jaay je tɔɔm ron̄ num, ɲ'tɔɔm ron̄ do nakge tun Mɛljege tɛda.*‡

2

*Pɔl taad̄ Taar *Raa jeege tun Kōrint ki*

‡ 1:31 Aak Jer 9.23.

¹ Genaamge, kēn maam jaay m'inggo gōtse ki taa m'lasen taadn *nakŋ kēn Raa ōyinga kōy taad te mētiŋ jeege tu ey se, maakŋ taarumge tu se, maam m'taadsen te taargen ɔŋɔ ɔŋ eyo ɔ ute jeel taar-gen deel do eyo.

² Num maakse ki se, maam m'uunoga doa m'je jeel dīm kuuy eyo, nakŋ kēn maam m'je jeel se, Isa *al-Masi ɔ Isa al-Masi se ɔ k'tup k'tōliŋ ro kaag ki se.

³ Kēn maam m'inggo gōtse ki se, maam m'naam m'ok rom se tōogum baata, maam m'beere okuma ɔ rom ook marga jεg jεg.

⁴ Taar kēn maam m'taadseni ute dooy kēn maam m'dooyse no se, m'taadsesiŋo se ute jeel-taara kēn jikilimge lee taadiŋ nijim se eyo, num gaŋ maakŋ taar kēn maam m'taadsen se, kēse *Nirl Raa ɔ taad tōogiŋa.

⁵ Bin ɔ, kaal maakŋ naase aalki se, 'tēdn do jeel-taar jikilimge tu eyo, num do tōogŋ Raa ki.

*Jeel-taar kēn *Nirl Raa εd'jeege tu*

⁶ Anum kēse ɔ jeel-taar kēn naaje k'dooy jee al-Masigen kēn jeel okga kōk doobm Mēljege. Jeel-taar ese se gēn do *duni ara ute jeegeŋ ok tōogŋ iŋg do jeege tun do duni ki ara ki eyo, naade se ɔ kēn utu 'kut se.

⁷ Naaje k'dooy jeege ute jeel-taar Raa ese se kēn jikilimge jeel mētiŋ eyo taa taar se Raa ōydesiŋoga kōyo. Ey num Raa se kaad kēn naaŋ aalo te do naaŋ ey ɔrt se ɔ, naaŋ uunoga kuun doa taa ajeki kēdn jeel-taariŋa gēn kēnd maakŋ *nookiŋ ki.

⁸ ɔ jeel-taar se maakŋ magalge tun iŋg do jeege tu se nam kalaŋ tap ɔ booy ok te mētiŋ eyo. Ey

num kēn naade jaay booy əkoga kək mētiŋ num, Mēljegen k'nookiŋ se, naade aŋ kəŋ tupm tɔəl ro kaag ki eyo.

⁹ Num gaŋ aan gɔɔ kēn Kitap taada:

Nakŋ se nam bii kalan aakiŋ te ute kaamiŋ eyo

ɔɔ booyiŋ te ute biŋ eyo

ɔɔ nam saap aan te do ki ey kici,

*nakgen se Raa tɔnd daapiŋoga daap jeege tun jena.**

¹⁰ Deere, nakgen se te doobm Nirl Raa se, Raa taadjekiga mētiŋ toodga tal. Taa *Nirl Salal se jeel naŋ nakge paac bini nakŋ maakŋ maak-saap Raa ki kici.

¹¹ Saapm debkilimi se tap ɓo, naŋa jeele? Gɔtɔ! Kēn jeel saapm debkilimi se, naaŋ maliŋ sum. Ɔɔ Raa kic ɓo nam jeel saapiŋ eyo; kēn jeel saapiŋ se, Nirl naaŋ maliŋ sum.

¹² Anum Nirl naajege k'j'ɔkki se gēn do duni ara ki eyo, num Nirl kēn naajege k'j'ɔkki se iŋo gɔtn Raa ki. Ute naaŋ se ɓo naajege k'jeelki bεε kēn Raa tɛdʒeki ute maraadiŋ se.

¹³ Taargen naaje k'taad jeege tu se, ute jeel-taar kēn jikilimge lee dooy jeege se eyo, naɓo naaje se k'dooy jeege ute jeel-taar kēn Nirl Raa εdjeni. Naaje k'taad mētn nakgen iŋo gɔtn Nirl Raa ki jeege tun kēn ək Nirl ese se.

¹⁴ Goon debkilim ɔnd doŋ do saapm naaŋ maliŋ ki sum se, 'kəŋ tookŋ do nak kēn iŋo gɔtn Nirl Raa ki eyo. Naaŋ aakiŋ aan gɔɔ nakŋ jee dɛrlge ɔɔ naaŋ lɛ, əŋ aasiŋ gēn booy kəkŋ mētiŋ eyo, taa nakgen bin se, Nirl Raa kaliŋ ki sum ɓo 'taadŋ tɔəkŋ mētiŋ jeege tu.

* **2:9** Aak Eza 64.3.

¹⁵ Num gan debm ək Nirl Raa se, naan aak ək mɛtn nakge paac. Ɔɔ naan maliŋ lɛ, nam kuuy an kəŋ kəjŋ bəɔɔ doŋ ki eyo.

¹⁶ Aan gɔɔ Kitap taad ɔɔ:

Saapm Mɛljege se tap ɓo nanja jeele ɔɔ nanja tap ɓo dejinoga?†

Anum naajege se j'əkki saapm ɣɛn *al-Masi se maakjege tu.

3

Jee tɛdn naabm Raage

¹ Deere ɣɛnaamge, maam m'ɔŋ m'aasiŋ te eyo kɛn m'taadsen taadn naase ki aan gɔɔ jee kɛn ək *Nirl Raa. Naase se iŋgki aan gɔɔ jee do *duni ki ɔɔ aan gɔɔ gaangen sɛɛmɛ kɛn doobm *al-Masi ki, taa naan se ɓo maam m'taadseni.

² Maam se m'ɛdseno kəsn deer eyo, naɓo m'ɛdseno si sum. Taa kəsn deer se, naase anki kəŋ kaas eyo. Ɔɔ ɓɔrse kic ɓo m'jeele, naase anki kəŋ kaasn ɣɛn kəsn kəsn kɛn deer se eyo,

³ taa naase se iŋgki aan gɔɔ jee do duni ki. Taa naase əkki maak-kilimi do naapge tu ɔɔ 'tɛdki dɛkɛŋɛ ute naapa kɛse je taadn ɔɔ naase se iŋgki aan gɔɔ ɣɛn jee do duni ki, ɔɔ kingse se tec aan gɔɔ ɣɛn jikilimɣɛn ɓaa se paac ey ne?

⁴ Kɛn naase jaay deb kalan taad ɔɔ: maam ara m'debm Pəl ɔɔ deb kuuy taad ɔɔ: maam ara lɛ m'debm Apələs, nakŋ naase iŋg 'tɛdki se, kɛse tec ɣɛn jikilimɣɛn ɓaa se paac ey ne?

⁵ Apələs tap ɓo nanja ɔɔ maam Pəl ɓo nanja? Naaje se k'jee tɛdn naabm Raage sum ɔɔ ute doobm naaje

† **2:16** Aak Eza 40.13.

se 6o, naase 'took aalkiga maakse do al-Masi ki. Ɔo naaje se, naŋa naŋa kic 6o tēdn naabm kēn Mēljege ēdīno kaam jīna.

⁶ Anum maam se m'ɔɔco, Apɔɔs debm ɔɔyiŋo maane, num gaŋ debm tēdīn teep se, naan *Raa.

⁷ Bin 6o debm ɔɔco ute debm kɔɔy maane se, naade se paac ɔk nook eyo. Na6o kēn ɔk nooko cir paac se, Raa kēn tēdīn teep se.

⁸ Debm kɔɔco ute debm kɔɔy maane se, naade aas kaasa ɔ naŋa naŋa kic 6o Raa utu aŋ kɔgŋ dal dubar naabiŋ kēn naan tēda.

⁹ Taa naaje se k'tēdn naaba tēle ute Raa ɔ naase 6o 'tēdkiga aan gɔɔ maakŋ-gɔtn gēn Raa ɔ aan gɔɔ 6ee kēn Raa utu iinīn kiinī.

¹⁰ Ute bεε kēn Raa tēdum se, maam m'ɔndga mētn 6ea aan gɔɔ debm tirdī. Ɔo debm kuuy se iin do ki. Na6o naŋa naŋa kic 6o, ɔnd kɔndɔ ute raay kēn naan 'kiin do ki se.

¹¹ Bεε, mētn 6ee se, j'uunga kuun mētiŋa. Ɔo nam ɔnte kuun mētn 6ee kuuy. Mētn 6ee kēn maam m'taadsen se lε, Raa 6o uuno mētiŋa ɔ mētn 6ee se, naan 6o Isa al-Masi.

¹² Do 6ee kēn j'uun mētiŋ se, jee mētinge 'kiin do ki ute daab, ute pudda ɔ ute kogen jiga jiga ɔ jeegen kuuy 'kiin do ki ute kaagge, ute mumburu ɔ ute tɔɔyɔ.

¹³ Num gaŋ bii kēn Raa 'kɔjŋ bɔɔrɔ do jeege tu se, naŋa naŋa kic 6o naabiŋ kēn naan tēd se utu 'toodn tal. Taa bii se 'tēdn aan gɔɔ poodn kēn ɔy daab nakge se ɔ bii kēn se 6o naŋa naŋa kic 6o 'kaakŋ jeel naabiŋ kēn naan tēdo.

¹⁴ Debm jaay naabiŋ naan tēd se ɔŋ ɔs te pood ey num, naan se Raa aŋ kɔgŋ bēdīna.

15 Num debm jaay naabin̄ naan̄ tēd se ɔsga poodo num, naan̄ se 'kiin̄ ute jin̄a. Naan̄ malin̄ se 'kəŋ kaaja naʒo aan̄ gɔɔ debm kɛn̄ k'naak k'j'ɔɔdɪn̄ don̄ maakŋ pood ki.

16 'Jeelki, naase se ʒo 'ʒee ɣɛn̄ Raa. ɔɔ Nirl Raa se utu in̄g maakse ki.

17 *Bee Raa ese se jaay debm tɔkinga num, naan̄ kic Raa an̄ kutu. Taa ʒee Raa se naan̄ *salal ɔɔ ʒee Raa ese se, taad ute naase.

18 Bin se, nam ɔnte kaan̄ ron̄ dala. Maakse ki se jaay debm saap ɔɔ naan̄ debm jeel-taara aan̄ gɔɔ jee jeel-taargen do duni ki ara num, bɛɛki se, ŋ'tēd ron̄ debm dɛrlɛ naan̄ jeege tu ɔɔ bin̄ jaay ŋ'tēdn̄ debm jeel-taar mala mala.

19 Taa jee jeel-taargen do duni ki ara se, Raa aakden̄ naanin̄ ki se aan̄ gɔɔ jee dɛrlge. Taa naan̄ se ʒo Kitap taad ɔɔ: *Jee ɔk jeel-taar do duni ki sum se, Raa tɔkde do mɛtɛkde ki**.

20 Tɛr Kitap taad daala ɔɔ: *Jee ɔk jeel-taar do duni ki sum se, Mɛljege Raa jeel saapde ɔɔ saapm naade se, naan̄ jeelin̄ saapm tɔɔl sɛr eyo.†*

21 Bin num nam ɔnte tɔɔm ron̄ ute nakŋ kɛn̄ jikilimge lee tɛda. Taa nakge paac se 'ɣɛn̄ naase:

22 maam Pɔli, Apɔlɔsi, Pɛeri, duni ʒɔrse, nakŋ kɛn̄ utu kaan̄ do kingjege tu ey lɛ do yojege tu ɔɔ nakgen 'kaan̄ maakŋ kingjege tun ʒɔrse ey lɛ kɛn̄ 'tēdn̄ naan̄ ki se, nakgen se paac se 'ɣɛn̄ naase.

23 Taa naase se 'tɛdkiga ɣɛn̄ al-Masi ɔɔ al-Masi se lɛ naan̄ ɣɛn̄ Raa.

* 3:19 Aak Jb 5.13. † 3:20 Aak KKR 94.11.

4

Naaje se k'jee kaan naabm al-Masige

¹ Tap ki num, aakjeki, naaje se le, k'jee tēdn naabm al-Masige ɔ nakŋ *Raa kēn ɔyinga kɔyɔ kēn jeege jeel mētiŋ ey se, Raa ɛdjesinga kaam jije taa j'aŋ taadiŋ jeege tu.

² Anum debm j'ɛdiŋga naka kaam jin se, ŋ'ɔŋte tujŋ ɔrmiŋ do ki.

³ Maam se ɔlum eyo kēn naase ɔ amki kɔjŋ bɔɔrɔ dom ki, ey le kēn jee kɔjŋ bɔɔrge ɔ am kɔjŋ bɔɔrɔ dom ki. Ɔɔ maam mala kic ɔ, m'kɔjŋ bɔɔrɔ dom ki eyo.

⁴ Deere, maakum ki se, m'jeele maam se m'tuj te diŋ eyo. Na ɔ kēse am kɔŋ daapm taarum eyo. Anum debm kēn am kɔjŋ bɔɔrɔ dom ki se, Meljege.

⁵ Taa naan se ɔ kēn kaadiŋ j'ɔndiŋ jaay aan te ey se, ɔŋte 'kɔjki bɔɔrɔ do nam ki, anum 'booyki Meljege ade ɔaa jaayo. Naan ɔ nakŋ kēn j'ɔyinga kɔy maakŋ gɔt kēn ɔɔd se, naan utu an kɔɔdn 'toodn tal. Ɔɔ taar kēn maakŋ jikilimge tu se, naan utu an kɔɔdn 'toodn tal kici. Jaay ɔ, naŋa naŋa kic j'aŋ tɔɔmiŋ do naabiŋ kēn naan tēda.

⁶ Taa naan se ɔ genaamge, kēn ɔlum jaay m'taad taa Apɔɔs ute maam mala se, taa ute nakgen naaje k'tēd se ɔ asen dooyo ɔ bin se naase aki kɔŋ deel do taar kēn Kitap taad se eyo. Bin se naŋa naŋa kic ɔ ɔŋte magal roŋ gen bēer kuun deb kalaŋ ɔ deb kuuy se naan an kɔɔdn kundu.

⁷ Anum naai tap ɔ 'tēd roi jukudum se gen di? Nakŋ naai ɔk se le, Raa ɔ ɛdi. Ɔɔ nakŋ kēn jaay j'ɛdisiŋ kēd sum se, gen di jaay naai 'magal roi aan gɔɔ Raa ɔ ɛdisiŋ ey se?

⁸ Naase 'saapki əki nakŋ maakse je paac ɔ, əŋiŋkiga əɔ naase ɔ 'tɛdkiga jee nak dɛnge əɔ naase ɔ 'tɛdkiga gaaringe əɔ naaje lɛ, k'gaaringe eyo! Maam m'je se kɛn naase ɔ gaaringe dɛer num, əɔ ute naan se naaje kic j'kɔsn gaara ɔrse ute naase.

⁹ Maam m'saapm m'əɔ naajen *jee kaan naabm Isage se, Raa tɛdjen k'tɛdga mɛtn jeege tu aan gəɔ jee kɛn k'tɔkde gɛn ɔaa tɔɔɔ. Aan gəɔ naade se Raa əŋje naaje kic do *duni ki se j'aakjen mɛtje naan *kɔdn Raage tu əɔ naan jikilimge tu.

¹⁰ Taa *al-Masi se, naaje j'aakje aan gəɔ jee dɛrlge, num gan naasen kɛn 'dɔkkiga ute al-Masi se lɛ, jeege aaksen naase se 'tɛdkiga jee jeel-taarge! Naaje se j'aakjen aan gəɔ jee ək tɔɔg eyo əɔ naase lɛ, jeege aakse naase se jee ək tɔɔg! Naase se jeege aalsen maak ki, naɔo naaje se lɛ, nam tap ɔo aaljen maak ki eyo!

¹¹ Bini ɔrse kic ɔoa ute maane utu tɔɔljen tɔɔl rək. Kal tuusje kic ɔo utu daayjen daaye əɔ jeege utu 'lee dabarjen dabara əɔ naaje j'utu k'lee lee wari rək.

¹² Naaje k'dabar k'tɛdn naaba ute jije jaay ɔo k'j'əɔ. Jeege naaje əɔ naaje k'j'əɔdɛn ɔoro. K'dabarje kic ɔo naaje k'j'aay kaamje k'j'aasiŋa.

¹³ Naaje se, jeege lee taadjen taar iŋg kus roje ki əɔ naaje k'taadjeege tun se ute taar nijim kɛn ɛdɛn kaay kaama. Bini ɔrse kic ɔo jikilimgen duni ki se, aakjen naaje se aan gəɔ idikŋ roa əɔ aan gəɔ nakŋ do danos ki.

Jee Kōrint ki se Pəl jede aan gəɔ gɛninge

¹⁴ Kɛn əlum jaay maam m'raansen taargen se, taa m'asen kəl maakŋ əkəŋ ki eyo, num aan gəɔ

naase gaan maakjemge se, m'je 60 m'asen kaal bisi ki.

¹⁵ Anum kēn doobm *al-Masi ki jaay ɔkki jee dooyge dupu-sik kic num, bubse se kalan sum. Ɔo maam kēn m'taadsen Labar Jigan gen al-Masi se, doobm Isa al-Masi ki se, maam sum 60 m'tedga bubse.

¹⁶ Bin 60 maam m'dejsen m'ɔɔ: uunki bɔlɔtn maama.

¹⁷ Taa naan se 60, maam m'ɔlsen Timote kēn goon kɔɔn maakuma ɔ debm tuj ɔrmin eyo doobm Meljege tu. Kēn naan jaay 6aa ɔnsega se, naan asen taadn doobm kēn maam m'leen doobm Isa al-Masi ki se. Ɔo gɔtɔ 6aa se paac, maam m'dooy jeegen *eglizge tu paac ute doobm se.

¹⁸ Jee mētinge maakse ki se, magal rode. Naade saap ɔ maam m'kɔn tɛrl 6aa gɔtse ki eyo.

¹⁹ Kēn Meljege je num, sɔm m'utu m'6aa gɔtse ki, ɔ kēn maam m'aanga num, m'6aa booy mētn taar jee kēn magal rode se sum eyo, num m'kaakn nakn kēn naade lee tɛda.

²⁰ Kēn jeegen jaay Raa ɔs gaar dode ki se, naade taadn ute taarde sum eyo, num maakn kingde ki se, naade taad tɔɔgn Raa.

²¹ Naase tap 60 'jeki di? M'asen 6aa kɔn ute taar urlu ɔ ute maak-je lɔbu 'jeki m'asen 6aa kɔn ute sirdi lɛ?

5

Jee Raage se mētinge cɛɛpm ute rode

¹ Gɔtɔ 6aa se paac, jeege taad ɔ naase se, 'lee ɛɛski naapge rɛn rɛn. Nakn kēn debse tɛdɛn se, jee jeel *Raa mal ey kic 60 ɔn tɛd naan se eyo: naan se toof te mēnd bubina.

2 Ute naan̄ se kic 60 naase 'tōomki tōom rose. Ey num naase se, maakse 'tuju ɔɔ debm jaay tɛd̄ nak̄n̄ bin se, bɛɛki num, 'tuurin̄ki naatn̄ maakse ki.

3 Deere, maam se m'dək̄ɔ na60 saapum se te naase. Anum debm tɛd̄ nak̄n̄ bin se, maam m'ɔj̄n̄ga bōɔr̄ɔ don̄ ki aan gōɔ maam m'utu maakse ki.

4 Kɛn̄ naase 'tuskiga ute ro Mɛlj̄ge Isa se, saapum se ute te naase ɔɔ gōtn̄ se Mɛlj̄ge Isa taad̄n̄ tōoḡn̄a.

5 Naase se, debm tɛd̄ nak̄n̄ bin se, j'ɔ̄n̄n̄ kaam ji *Bubm sitange ān̄ dabara taa maakje daa ro kɛn̄ naan̄ ɔk se 'tɛd̄n̄ gōt̄ɔ ɔɔ bin 60 *6ii kɛn̄ Mɛlj̄ge ade 6aa se, kōn̄ se 'kōn̄ kaaja.

6 Nak̄n̄ naase 'tɛd̄ki jaay 'tōomki rose ro ki se, ɔoob̄n̄ eyo. Naase 'jeelki ey la, ɔr̄ɔm̄ɔ c̄k̄ɔ jaay j'ɔ̄mb̄n̄ga do ruj̄n̄ gɛm̄ kɛn̄ j'ɛ̄c̄n̄ga kɛc̄ se, iin̄n̄ paac.

7 Ɔr̄ɔm̄ kɛn̄ do d̄ɔkin̄ kɛn̄ taad̄ te *kusīn̄ se, ɔɔd̄ki dose ro ki. Bin 60 aki tɛd̄n̄ aan gōɔ ruj̄n̄ gɛm̄ kɛn̄ j'utu j'ɛ̄c̄n̄ kɛc̄ jaay j'ɔ̄mb̄n̄ te ɔr̄ɔm̄ ey se. Taa *al-Masi se, naan̄ 60 ɛd̄ ron̄ *s̄erk̄ɛ taa naajege aan gōɔ *goon̄ baatn̄ kɛn̄ Yaudge lee tōɔl̄ 6ii *laa Paakde ki se.

8 J'ɔ̄n̄te 'tɛd̄ki laajege ute mappan̄ kɛn̄ ɔk ɔr̄ɔm̄ do d̄ɔkin̄ se. Ɔr̄ɔm̄ ese se, je taad̄ ute nakgen̄ jiḡ eyo ɔɔ ute nakgen̄ kus̄n̄a. Anum k'tɛd̄ki laajege se ute mappan̄ kɛn̄ ɔk ɔr̄ɔm̄ eyo, kɛse je d̄eek̄n̄ ɔɔ ute maak̄n̄ kalan̄ ɔɔ ute kɛn̄ mɛt̄ ki.

9 Maak̄n̄ maktub̄ kɛn̄ maam m'raan̄sen̄ kaam mōotn̄ se, maam m'deeksenga m'ɔɔ: jee kɛn̄ lee ɛɛs̄ naapa r̄ɛn̄ r̄ɛn̄ se, ɔ̄n̄te t̄ɔkdeki mɛd̄ɛ.

10 Kεse maam m'je taad ute jee do *duni ken lee εεs naapge rεn̄ rεn̄, ey ε jee lee dɔn̄ nakn̄ jeege, ey ε jee boogge, ey ε jee maragge paac se eyo. Ken bin num, jee do duni ki se, naase adeki teecn̄ kɔn̄o.

11 Gɔtɔ, bin eyo! Maam m'raan̄sen se taa debm taad ɔ naan̄ gεnaa doobm Isa ki, jaay ɔ εεsn̄ mεndge rεn̄ rεn̄i, ɔoogo, tεd maraga, ɔɔd̄ jeege, aay tɔtɔ deel te gɔtɔna, ɔ kucun̄ jeege se. Debm bin se, ɔnte 'kɔkiŋki mεdε ɔ kɔsɔ kic ɔ, ɔnte 'kɔski ute naan̄a.

12-13 Anum jee ken doobm al-Masi ki ey se, maam ɔ m'ade kɔjn̄ bɔɔrɔ dode ki eyo, num naade se Raa ɔ ken utu aden kɔjn̄ bɔɔrɔ dode ki. Num naase se, ɔjki bɔɔrɔ do gεnaasege tun doobm Isa al-Masi ki, taa Kitap taadga taad ɔ: *Debm kusin̄ se, 'tuurin̄ki naatn̄ maakse ki.**

6

*Gεnaagen doobm *al-Masi ki sakak naapa*

1 Ken maakse ki jaay deb kalan̄ ɔk taara ute gεnaan̄ num, naase, ɔn̄ki jee Raage ɔ 'sakakiŋki gɔtn̄ jeege tun jeel *Raa mal ey se gεn̄ dī?

2 'Jeelki jee Raage ɔ utu kɔjn̄ bɔɔrɔ do jeege tun do *duni ki se. Num ken jee duni ki jaay naase ɔ utu adeki kɔjn̄ bɔɔrɔ num, taargen sεem sεem daanse ki se, naase ɔn̄ aaski gεn̄ tɔɔlin̄ ey ne?

3 Naajege ɔ j'utu j'aki kɔjn̄ bɔɔrɔ do *kɔdn̄ Raage tu se, naase tap ɔ 'jeelki ey la? Ken bin num, mεt kando naajege j'an̄ki kaasn̄ gεn̄ taadn̄ tɔɔl taargen do duni ki se!

* 5:12-13 Aak Dt 17.7.

4 Naʼo kɛn naase jaay ɔkki taara daanse ki se, naase 'baaki gɔtn jee kɔjn bɔɔrge tun *egliz aaldɛn maak ki eyo.

5 Maam m'taadsɛn taa sɔkɔn asɛn tɔɔlɔ. Maakse ki se, gɛnaa kɛn jeel-taar kɛn asɛn kaakɛ mɛtn taarse se tap ʼo, gɔtn ne?

6 Num gan j'aak gɛnaa kɛn doobm Isa al-Masi ki kɛn ɔk taara ute gɛnaan kɛn doobm al-Masi kic se ɔɔ ʼbaa sakakiɛn naan jeege tun doobm al-Masi ki eyo.

7 Anum kɛn ɔkki taara ute naapa jaay 'sakakki naapa se, kɛse naase oockiga doobm Raa ki. Kɛn deba jaay tujsega se naase ɔn aasiɛki ey ne? Kɛn deba jaay 'boogga ne dɛmɛse se naase ɔn aasiɛki ey ne? Kɛn naase ɔn aasiɛkiga se, bɛɛ cir kɛn naase adɛki ʼbaa sakak se.

8 Num gan naase ʼo 'lee 'tujki jeege tu ɔɔ 'lee boogki nakɛ jeege. ɔɔ jee kɛn naase 'lee 'tɛdɛki nakɛ se doɛ ki se, naade se ʼo gɛnaasegen doobm Isa al-Masi ki.

9 Naase 'jeelki, jeege kɛn tɛdn nakge ute doobiɛ ey se, 'kɔn kɛnd *maakɛ Gaar Raa ki eyo. ɔnte 'kaanɛki rose dala: jee lee ɛɛs naapa rɛn rɛn, jee maragge, gaabgen lee ɛɛs mɛnd jeege ute mɛndgen lee ɛɛs gaabm jeege, gaabgen paacɛ kɛn lee ɛɛs naapa,

10 jee boogge, jee tamage, jee aay tɔtɔ deel te gɔtina, jee kɔɔdn jeege, jee tujɛn nakɛ jeege, naade se paac 'kɔn kɛnd maakɛ Gaar Raa ki eyo.

11 Bin ʼo do dɔkiɛn maakse ki se, jee mɛtinge tɛdo nakgen se, num gan ute ro Mɛljege Isa al-Masi ɔɔ ute Nirliɛ se, Raa *tug daapsega, tɛdsɛnga 'tɛdkiga jee naanɛge ɔɔ aakkiga bɛɛ naaniɛ ki.

**'Nookki Raa ute rose*

12 Nam taad ɔ: Maam se, m'ɔk doobo ɣen tɛdn nakge paac. Deere, maam se m'ɔk doobo ɣen tɛdn nakge paac naɓo, nakge paac maakin se, ɔŋ tɔlum ser eyo. Deere, maam se m'ɔk doobo ɣen tɛdn nakge paac, naɓo maam se m'kɔŋ kɔŋ rom ɣen tɛdn ɓul ne dɪm eyo.

13 Ter nam taad ɔ: Nakŋ-kɔsɔ se, k'tɛdn taa maaka, ɔ maaka se le ɣen nakŋ-kɔsɔ. Deere, num nakŋ-kɔsɔ ute maaka se Raa utu aden tɛdn 'tɛdn ɣɔtɔ. Num ɣaŋ ro se, Raa tɛdn ɣen keesn naapm rɛŋ rɛŋ eyo, taa rojege se naaŋ ɣen Meljege, ɔ Meljege se le naaŋ ɓo Mel rojege.

14 Ɔ Raa ken duro Meljege daan yoge tu se, ute tɔɔgŋ se, naaŋ utu ajeki 'dur naajege kici.

15 Naase 'jeelki naŋa naŋa kic ɓo maakŋ ro *al-Masi ki se, naaŋ tɛdga roŋ kaam kalaŋ. Bin se, maam se m'kɔŋ kuun ro al-Masi kaam kalaŋ jaay m'aŋ tum ute ro mɛnd keesn gaaba la? Kɛse ɣɔtɔ.

16 'Jeelki, deba jaay tood ute mɛnd keesn gaaba se, naade tum tɛdga ro kalaŋ. Taa Kitap taadga taad ɔ: *Naaden di se tum tɛd daa ro kalaŋ.**

17 Num ɣaŋ debm dɔɔk ute Meljege se, naaŋ tum tɛdga kalaŋ ute naaŋa.

18 'Booyki, keesn naapm rɛŋ rɛŋ se, ɔɔdki dose naatn dɔkɔ ro ki! *Kusiŋ paacŋ ken debkilimi lee tɛd se, ɔŋ tuj roŋ aan ɣɔɔ keesn mɛndgen rɛŋ rɛŋ se eyo, num ɣaŋ debm jaay ɛs mɛndge rɛŋ rɛŋ se, naaŋ ɔl roŋ paac maakŋ kusiŋ ki.

19 Naase 'jeelki rosege se tɛdga ɓee ɣen *Nirl Salal ken Raa ɛdsesiŋo ɔ ɓorse, naaŋ utu maakse ki. Bin num rosege se, tɛdga ɣen naase 'malinge eyo.

* 6:16 Aak Jen 2.24.

20 Taa Raa se, dugsega dose ute zo ɔɔŋɔ. Kɛn bin num, ɔŋki rose se 'nookŋ Raa.

7

Mɛtn taar gɛn tɔkŋ naapa

1 Borse maam m'je m'asen tɛrlɛ do taar kɛn naase 'raanumkiro maakŋ maktubse ki se. Kɛn 'tɛdn jiga num gaaba ɔntɛ kɔkŋ mɛnda.

2 Naɔo, taa aki lee kɛesn naapge rɛŋ rɛŋ ey se, gaabm gay gay kic ɔo, ŋ'ɔk mɛnda ɔ mɛnd gay gay kic lɛ ŋ'ɔk gaaba.

3 Gaaba jaay je mɛndiŋ se, mɛnda ɔntɛ gaasiŋ roŋa. Ɔo kɛn mɛnda ɔo je gaabiŋ kic lɛ, gaabiŋ ɔntɛ gaasiŋ roŋa.

4 Taa gaaba se, ɔk tɔɔgɔ do roŋ ki eyo, roŋ se tɛdga gɛn mɛndiŋa ɔ mɛnda kic lɛ, ɔk tɔɔgɔ do roŋ ki eyo, roŋ se tɛdga gɛn gaabiŋa.

5 Kɛn naase jaay 'jeki 'gaasn rose taa aki tɔnd mɛtn *Raa se, do naan ki se 'taad tɔɔliŋki ute naapa; ɔ kaadkɛn naase 'gaaski rose naapge tu se, ɔntɛ 'kingki do ki daaniŋ tɛdn dɔkɔ, num 'tɛrl inŋki aan gɔɔ kɛn do dɔkiŋ naase 'tingkiro se. Ey num kɛn ɔŋ aasiŋki te do rose ki ey se, sɔm *Bubm sitange 'kɔŋ doobo asen naama.

6 Kɛn ɔlum jaay m'taad bin se, kɛse maam m'undsen kund ɔo kul eyo, num maam m'taadɛn taad ɔo doobo sum.

7 Maam m'je se, jeege paac 'king aan gɔɔ maama kɛn m'ɔk te mɛnd ey se. Naɔo nanja nanja kic ɔo Raa ɛdiŋ naabiŋ gɛn doŋ doŋa. Deb kalaŋ Raa ɔdiŋ doobo gɛn kɔkŋ mɛnda ɔ deb kuuy se lɛ, Raa tɛdiŋ gɛn 'ting arbiya.

⁸ Arbige ute mēnd-daayge se, m'taaddēn m'ḡ: kēn aden 'tēdn jiga se num k'j'ing aan gḡ maam kēn m'ok mēnd ey se.

⁹ Anum kēn naadē jaay aṅ kaasn do rodege tu ey se, mēndge ɛ k'tɔkɲ gaabge ḡ gaabge kic ɛ k'tɔkɲ mēndge. Taa debm jaay ok kək se, bεε cir debm kēn ok te eyo ḡ aakga mēndge num lee dḡṅde ute maakiṅ se.

¹⁰ Borse m'je taadn ute jeegen tɔkga tək naapa ḡobm *al-Masi ki. Taar se maam ḡo m'taadiṅ eyo num Mēljege ḡo taadiṅa: mēnd jaay okga gaaba se, ḡnte rēsṅ ute gaabiṅa.

¹¹ Kēn naaṅ rēsṅga ute gaabiṅ ɛ, ṅ'ḡnte kəkɲ gaabm kuuy. ḡo kēn naaṅ ḡo jega gaaba ɛ, ṅ'terlo ro gaabiṅ ki. Anum gaaba kic ṅ'ḡnte piir ute mēndiṅa.

¹² Jeege tun kuuy se, kēse maam ḡo m'taaddēn ey num Mēljege eyo, m'ḡ: gēnaa ḡobm al-Masi ki jaay mēnd naaṅ ing ḡee se jaay aal te maakiṅ do al-Masi ki ey se, ḡ mēnd se jaay took je kiṅg ute naaṅ num, ṅ'ḡnte piiriṅa.

¹³ ḡo mēnd ḡobm al-Masi ki jaay, gaabm naaṅ ing ḡee ute naaṅ se jaay aal te maakiṅ do al-Masi ki ey se, kēn gaabm se jaay took je kiṅg ute naaṅ num, mēnd se ṅ'ḡnte 'rēsiṅa.

¹⁴ Taa gaabm jaay aal te maakiṅ do Isa ki eyo ḡo ok mēnd kēn aalga kaal maakiṅ do Isa ki se, taa mēnd naaṅ ok se tēdiṅ naaṅ tēdga gḡor ute Raa. Mēnd kēn aal te maakiṅ do Isa al-Masi ki ey jaay, ok gaabm kēn aalga kaal maakiṅ do Isa ki se, taa gaabm naaṅ ok se tēdiṅ naaṅ tēdga gḡor ute Raa kici. Kēn bin ey num, gēndege se 'tēdn dək te Raa, num gaṅ deer deer, naadē se gḡor ute Raa.

15 Kēn deba aal te maakiñ do Isa al-Masi ki ey jaay je an piir ute mēndiñ kēn aalga kaal maakiñ do al-Masi ki se, ɔñdeki kēn naade jaay je piiri num, k'piiri. Kēn 'tēdn gaaba ey lē mēnda dīm jaay aden tum ute debm kēn aal te maakiñ do Isa ki ey se, gɔɔ. Taa Raa dan̄seno se, taa aki kiñg ute lapia.

16 Anum naai mēnd doobm Isa al-Masi ki se, 'jeeliñ gaabi se an̄ kɔñ kaasn gen̄ tɔɔdn̄ kɔl̄ gɔtn̄ kaaj ki la? Ɔɔ naai gaabm̄ doobm Isa al-Masi ki se kic, 'jeeliñ mēndi se an̄ kɔñ kaasn gen̄ tɔɔdn̄ kɔl̄ gɔtn̄ kaaj ki la?

Nan̄a kic in̄g gɔtn̄ kiñgin̄ kēn Raa dan̄in̄ ro ki

17 Taar kēn kuuy kēn m'je m'asen taad se, nan̄a nan̄a kic ɔo, in̄g gɔt kēn Meljege ɔndiñ ro ki ɔɔ gɔtn̄ kiñgin̄ kēn ese ɔo Raa dan̄ino. Anum taargen se ɔo kēn maam m'lee m'dooy *eglizge paac.

18 Kēn Raa dan̄i ɔo naai ɔjga kɔj pɔndɔ lē, ɔñte kɔyina*, num in̄g ute *kɔjn̄ pɔndi se. Ɔɔ kēn Raa dan̄i jaay naai utu ɔj te pɔndɔ ey lē, ɔñte kɔjn̄ pɔndɔ.

19 Debm ɔjga pɔndɔ ɔɔ debm kēn ɔj te eyo, paac ɔo tēd dīm eyo. Num nakñ jiga cir paac se, debm tēdn̄ nakgen kēn Raa ɔɔ k'tēdiñ se.

20 Anum nan̄a nan̄a kic ɔo, ɔñ 'kiñg gɔtn̄ kiñgin̄ kēn Raa dan̄ino ro ki se.

21 Kēn Raa dan̄io se, naai 'bul lē? Ɔñte kuun nirli, num gan̄ kēn naai jaay ɔk doobo gen̄ kɔɔdn̄ doi maakñ bul ki se lē, kese ɔo nakñ jiga.

22 Bul jaay Meljege Raa dan̄in̄oga se, naan̄ ɔnga don̄ gɔtn̄ Meljege tu; bin ɔo debm bul ey

* **7:18** Kaadn̄ naane se Yaudgen ɔjga kɔj pɔndɔ se jee mētinge daar pɔndfen̄ naade ɔjinga kɔj se ɔo naade je an̄ tuutn̄ bɔoy gɔtiñ ki.

jaay Mēljege Raa danj̄nga se, naan̄ tēdga ɓul ɓen *al-Masi.

²³ Naase se Raa dugsega dose ute zo ɔn̄ɔ; bin num naase se ɔnte 'tēdki ɓulu ɓen jikilimge.

²⁴ Genaamge, naŋa naŋa kic ɓo in̄g ɓoŋn̄ kingin̄ ken do dōkin̄ ɓoŋn̄ ken Raa danj̄no ro ki se.

Mētn taar jee ken tōk te gaabge ute mēndge eyo ɔ ute ɓen mēnd-daayge

²⁵ Borse maam m'je m'asen tērlē do mētn taar jeege tun ken tōk te gaabge ute mēndge eyo. Ɔo taar se Mēljege ɓo undum te kul eyo, num maam ɓo m'saapa ɔo m'je m'asesin̄ taada; ɔo naase 'jeelumki maam se Mēljege tēdumga bēε ɔo taar ken maam m'taad se naase 'tookki do ki taa maam se m'tuj ɔrmum eyo.

²⁶ Ute dubar ken j'aakin̄ki ɓorse se, m'saap m'ɔo: ken 'tēdn̄ jiga se gaaba ey lē mēnda se ŋ'king bini.

²⁷ Ken ɔk mēnda lē, ɔnte piirin̄a. Ɔo ken ɔk te ey lē, ɔnte kōkō.

²⁸ Num ɓan̄ ken ɔkga mēnda kic num, naai 'tēd te *kusin̄ eyo. Ɔo ken goon mēnda ɓo ɔkga gaaba kic num, tēd te kusin̄ ey kici. 'Jeelki jee in̄g king ɓee se kingde utu aden tēdn̄ ɔn̄ɔ. Taa naan̄ se ɓo maam m'je nakgen se 'kaan dose ki eyo.

²⁹ 'Booyki m'asen taada genaamge: ɓere, kaadn̄ ken Raa ɓaan̄in̄ se ɔppga baata. Bin num naan̄ ki se, gaabgen ken ɔk mēndge se, k'tēdn̄ naaba Raa ki aan ɓoo jee ken tōk te mēndge eyo;

³⁰ jee ken eem keem se, k'tēdn̄ naaba Raa ki aan ɓoo jee ken eem keem eyo, ɔo jee ken maakde raap se lē, k'tēdn̄ naaba Raa ki aan ɓoo jee ken maakde

raap eyo, jee kēn lee dugŋ nakge se ɛ, k'tɛdn naaba Raa ki aan gɔɔ jee ɔk dīm eyo,

³¹ ɔɔ jee kēn tɛdn naaba ute nakgen naade ɔk do *duni ki se ɛ, j'ɔnte kɔnd saapde do nakge tun se, taa duni ara se utu 'deele.

³² Maam m'je naase aki kuun nirlse eyo. Taa naan se ɓo debm jaay ɔk te mɛnd ey se, naan saapm do naabm Mɛljege tu ɔɔ naan je doobm nakŋ kēn 'tɔɔl Mɛljege tu.

³³ Num gan debm jaay ɔk mɛnda se, naan uun nirlin taa nakgen do duni ki ɔɔ naan se saap ɓo je doobm nakŋ kēn 'tɔɔl mɛndin ki.

³⁴ Debm bin se, saapin tɛdn kaam dio. Anum mɛnd ɔk te gaab ey se, ey ɛ goon mɛnda se, naade se saap do naabm Mɛljege tu ɔɔ maakde ute rode paac, naade ɔnin Mɛljege tu. Num gan mɛnd ute gaabin se, naan uun nirlin taa nakgen do duni ki ɔɔ naan se je doobm nakŋ kēn 'tɔɔl gaabin ki.

³⁵ Maam m'taadsen bin se, taa asen tɛdn bɛɛ, ey num maam se m'je m'asen gaasn doob eyo. Nakŋ maam m'je naase aki tɛd se, nakŋ kēn bɛɛ cir daala ɔɔ aki tɛdn naabm Mɛljege se ute maakŋ kalaŋ.

³⁶ Kēn goon kɔdɔ saap ɔɔ mɛnd kɛɛsin se jaay naan ɔkin te ey num, an tuj maakin se ɔɔ kēn naan jaay je mɛnd kɛɛsin se deel te gɔtin, aakin bɛɛki num, an kɔk se, ɔn ɔkina. Kēn naan ɔkinga kic ɓo, tɛd te kusin eyo.

³⁷ Num gan kēn goon kɔdɔ ɔk mɛnd kɛɛɛ, ɔɔ kēn naan jaay aasin do ron ki, ɔɔ naan mala ɓo uun doa, nam ɓo gaasin gen kɔkin ey se, ɔɔ saap ɔɔ an kɔŋ kɔk ey se, ɔɔ kēn naan jaay ɔn aasin do ron ki ɔn ɓaa te ron ki ey se, naan tɛdga jiga naan Raa ki.

³⁸ Bin ɓo debm ɔk mɛnd kɛɛɛ jaay ɔkinga num

jiga, num debm jaay əkiŋ te ey se, tər tɛdga jiga cir daala.

³⁹ Kɛn mɛnda jaay gaabiŋ utu ooy te ey se, naan ək doobm aŋ rɛs eyo. Anum kɛn gaabiŋ ooyga jaay ɓo, naan ək doobo gɛn kəkŋ gaabm kuuy kɛn naan maakiŋ jea. Naɓo gaabiŋ se 'tɛdn debm doobm *al-Masi ki jaayo.

⁴⁰ Jiga se ŋ'ənte kəkŋ gaabm kuuy. Bin se naan 'kiŋg ute maak-raapo cir daala. Kɛse ɓo saapm maama ɔɔ maam m'jeele maam kic m'ək *Nirl Raa maakum ki.

8

Daa maragge

¹ Bɔrse, maam m'je m'asen tɛrl do mɛtn taar daa maragge tu. Aan gɔɔ naase ɔɔki: Deere, naajege paacki se k'j'əkki jeele. Naɓo jeel nakŋ kɛn de-bkilimi ək se, oopiŋ doŋa. Num gaŋ maak-je do naapge tu se, noogjeki gɛn ziidn ɓaa ute naanjege.

² Kɛn nam jaay saap ɔɔ naan ək jeele se, kɛse naan utu jeel te dɪm ey ɓɔrtɔ.

³ Num gaŋ debm jaay je *Raa se, Raa jeeliŋa.

⁴ Naase ɔɔki: daa maragge se, naajege j'əkki doobo gɛn kəsɔ lɔbu gɛn kəs ey lɛ? K'jeelki, maraggen do *duni ki se, nakŋ rɛŋ cɛrɛ ɔɔ Raa lɛ naan kalan lak, Raa kuuy se, gɔtɔ.

⁵ Deere, jee mɛtiŋge taad ɔɔ raagen kuuy utu maakŋ raa ki ɔɔ do naan ki kici. Jee bin se ək raage ute mɛlge dɛna kɛn naade lee ɛrg naandege tu ɔɔ eemde.

⁶ Num gaŋ naajege se, k'jeelki Raa se, naan kalan lak. Naan ɓo Bubjege ɔɔ nakge paac iino gɔtn naan ki ɔɔ kɛn naajege j'utu j'iŋgi se kic ɓo,

ute naana. Ɔo Mɛljege kic ɓo kalan sum, naan ɓo Isa *al-Masi ɔo ute naan se ɓo, nakge paac utu ting gɔtde ki ɔo naajege kic ɓo kingjege kaam ji naana.

⁷ Num gan taar mɛt kɛn ese se, jeege paac jeel ɔk te mɛtin̄ eyo. Jee mɛtinge se, deelga deel ute maragge ɔo ɓorse kic ɓo kɛn naade ɔs kɔs daa maragge num, aakiŋ aan gɔɔ daa se gɛn maragge. Anum ute saapden kɛn ɔŋ jeel ɔk mɛtn nakge mɛc ey se, naade saap ɔo kɛse tujɗenga naan Raa ki.

⁸ K'jeelki, nakŋ kɔsɔ se, ajeki kɔŋ naakŋ naan Raa ki eyo. Kɛn j'ɔskiga lɛ, ajeki ziidn̄ d̄im eyo ɔo kɛn j'ɔski te ey kic lɛ, d̄imjegen 'kut tap ɓo gɔɔ.

⁹ Naase se ɔkki ɗoobo kɛn kɔsn nakge paac, naɓo ɔndki kɔndɔ, ɔnte 'kɔlki jeegen ɔk tɔɔgɔ naan Raa ki ey se, 'koocŋ ɗoobm Raa ki.

¹⁰ Aan gɔɔ naai kɛn 'jeel nakŋ mɛt ki jaay, iŋg ɓee marag ki ɔo iŋg ɔs kɔs daa maraga se, gɛnaai kɛn saapiŋ ɔŋ jeel ɔk te mɛtn nakŋ mɛc ey se jaay aakki naai iŋg ɔs kɔs se, naai an̄ kɔliŋ naan̄ kic ɓo 'kɔsn daa maraga se.

¹¹ Bin ɓo ute jeeli kɛn naai ɔk se, gɛnaa kɛn saapiŋ jeel ɔk te mɛtn nakŋ mɛc ey se, naai an̄ kɔliŋ naan̄ 'kutu, ey num gɛnaa ese ɓo kɛn al-Masi ooy taariŋ se.

¹² Kɛn naai 'tɛd bin se, kɛse naai 'tɛd *kusiŋ gɛnaaige tun saapde ɔŋ jeel ɔk te mɛtn nakge mɛc ey se ɔo 'tujde maakde. Bin se naai 'tɛd kusiŋ ɓo al-Masi ki.

¹³ Taa naan̄ se ɓo, kɛn taa kɔsɔ sum ɓo 'kɔl gɛnaam koocŋ ɗoobm Raa ki se, mɔɔtn maam m'kɔsn daa eyo taa gɛnaam se 'koocŋ ɗoobm Raa ki eyo.

9

*Nakgen kēn *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige ək doobo do ki*

¹ Anum, maam se nak̄n ək tōgō dom ki utu la? Maam se, *m'debm kaan̄ naabm Isa ey la? Ɔo Mēljege Isa se, maam m'aakiṅoga ute kaamum ey la? Naase se, maam ɓo m'baanseno doobm Mēljege tu ey la?

² Kēn jee kuuy jaay ɔo maam se m'debm kaan̄ naabm Isa al-Masi ey kic ɓo, naase se 'jeelki maam m'debm kaan̄ naabm Isa al-Masi. Aan gōo naase 'dōkkiga ute Mēljege se ute naase se ɓo, jeege jeele maam se m'debm kaan̄ naabm Isa.

³ Jee kēn əkum mindum se, kēse ɓo taar kēn maam m'oko kēn m'je m'aden tērlē:

⁴ taa naabm kēn naaje k'tēf se, naaje j'ok doobo kēn naase ajeki kēdn kōsō ute kaaye ey ne?

⁵ Naaje se j'ok doobo gēn tāk̄n mēndgen doobm *al-Masi ki ɔo gēn lee ute mēndjege aan gōo jee kaan̄ naabm Isa al-Masigen kuuy ute gēnaa Mēljege Isa ɔo aan gōo Piēr se ey la?

⁶ Lōɓu maam m'ute Barnabas kaljeki sum ɓo, k'tēdn naaba ute jije jaay j'an kōsn ne?

⁷ Naase 'booykiga la kēn deba uunga asgar jaay, naan̄ malin̄ ɓo ɓaa jedo gurs taa an kōḡn ro naan̄ malin̄ se, utu ne? Bii kalan̄ jaay deba naab maak̄n gōtin̄ jaay 'kōḡn kōsn nak̄n maak̄n gōtin̄ ki ey se, utu ne? Lō debm gaama jaay aay si maalinge ey se, utu ne?

⁸ Anum nak̄n kēn maam m'taadsen se, jikilimge ɓo lee tēdin̄ sum eyo, num *Ko Taar kēn Raa εdo Musa ki kic ɓo taad̄inga taada.

⁹ Taa Ko Taar kēn Raa εδο Musa ki se k'raan̄ j'ḥo: *Maran̄ tiiko nak̄ tōnd̄ gēme se, j'ḥnte kōlin̄ dīm taarin̄ ki kēn an̄ gaasn̄ kḥso.**

Bin num gōtn̄ ese se *Raa taad̄ ute marange la?

¹⁰ Naan̄ taad̄ ute naajge ey ne? Deer deer, taar se k'raan̄in̄ taa naajge. Taa naan̄ se ḥo debm̄ naabm̄ maak̄n̄ gōtin̄a ḥo debm̄ tōnd̄ gēmin̄ se nan̄a nan̄a kic ḥo ḥnd̄ doḥ do nak kēn naan̄ utu 'kōn̄ se.

¹¹ Naaje jaay k'ḥaa k'taad̄sen taar Raa aan̄ gḥo debm̄ kēn ḥoc maak̄n̄ gōtin̄a ḥo kēn k'tōnd̄ga metse j'ḥo k'je dīm gōtse ki se kēn bin num k'tōnd̄ga metse k'deelga utu gōtin̄ dēn dēn la?

¹² Kēn jee kuuy jaay ḥk ḥoobo gēn kuun dīm gōtse ki num, naaje se met̄ kando j'ḥk ḥoobo k'cirden naade se daal ey la? Ute naan̄ se kic ḥo naaje se j'uun te dīm gōtse ki eyo. Anum dubargen jaay an̄ doje ki paac se, naaje j'aasiḥa, taa Labar Jigan gēn al-Masi se naaje k'je k'tēdn̄ nak̄n̄ jaay 'gaasn̄ jeege gēn booy 'kuun taar se eyo.

¹³ 'Jeelki, jee kēn tēdn̄ naaba maak̄n̄ *Bee Raa ki se, kḥsd̄e se naade ḥn̄ maak̄n̄ nakge tun jeege ḥaano *serke maak̄n̄ Bee Raa ki se. Ḭo jee kēn tēdn̄ naaba *gōt kēn k'lee k'tōjn̄ mooso Raa ki se lē, naade se kic ḥn̄ ḥēdd̄e gōtn̄ ese.

¹⁴ Bin ḥo Mēljege taad̄ ḥo: jee kēn lee taad̄ Labar Jiga gēn al-Masi jeege tu se, ḥn̄ jeegen k'lee k'taad̄den̄ se aden̄ kēdn̄ nak̄n̄ kēn 'kaasn̄ gēn tingd̄e.

¹⁵ Ey num maam se m'ḥk ḥoobo, naḥo m'uun te nak̄n̄ nam eyo ḥo kēn m'raan̄sen maktub se kic ḥo, ḥn̄te 'saapki ḥoki maam se m'je dīm gōtse ki. Maam se kēn m'kooy kic num ḥēē cir kēn m'tōnd̄ metn̄ dīm

* **9:9** Aak Dt 25.4.

gətse ki se ɔ nakɲ maam m'tɔɔm rom do ki se m'je nam amsiɲ kɔɔf eyo.

16 Gen taadɲ Labar Jiga gen al-Masi se, maam m'ɔk doobm ken m'an tɔɔm rom eyo taa taar se le Meljege ɔ edumsiɲo ɔ m'an taadɲ jeege tu tak. ɔ ken maam jaay m'taad Labariɲ Jiga te ey le, naan se am tɛdn ɔɲ aak eyo.

17 Ken naabm se jaay maam m'tɛdɲ ute maraadum sum num, naan se maam m'ɔk doobo ken j'am kɔɲɲ dal dubaruma. Num bin eyo! Naabm se le, Raa ɔ edumsiɲ kaam jima ɔ m'an tɛdn tak.

18 Maam tap ɔ j'am kɔɲɲ di? Labar Jiga gen Isa al-Masi ken maam lee taad jeege tu ceɛ se ɔ, 'tɛdga bɛduma. Ey num maam se m'ɔk doobo taa Labar Jigan maam m'lee m'taad se j'amga kɔɲɲ dɪm, naɔo maam malɲ ɔ baate.

*Pɔlje ano ɔaa ute jeege paac gɔtn *al-Masi ki*

19 Deere, maam se m'bul nam eyo. Num gan m'tɛdn rom aan gɔɔ bulu se taa jeege paac, taa m'tɛdn jeege dɛna aɛe ɔaa doobm al-Masi ki.

20 Ute Yaudge se, maam m'tɛd rom kɔɔf Yaud, taa m'ano ɔaa ute Yaudge doobm al-Masi ki. ɔ ken ute jeegen ɲɲ do *Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki le, maam kic m'tɛd rom aan gɔɔ maam kic m'ɲɲ do Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki. ɔ ken deere num, maam m'ɲɲ do Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki ey sum. Ken ɔlum jaay maam m'tɛd naan se, taa m'je jee ken ɲɲ do Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki se, aɛe ɔaa doobm al-Masi ki.

21 Ute jeegen jeel Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki ey se, maam kic m'tɛd rom aan gɔɔ m'jeel Ko Taar

kēn Raa εδο Musa ki eyo. Ey num, deere, maam se m'jeel Ko Taar kēn Raa εδο Musa ki ο Ko Taar maam se, naan Ko Taar γεν Labar Jiga γεν al-Masi. Kēn maam jaay m'tεδ rom bin se, taa m'aden tεδn naade ade 6aa doobm al-Masi ki.

²² Kēn maam jaay m'ute jeegen οk tοοgο naan Raa ki ey se, maam m'ing aan gοο naade taa m'andeno 6aa doobm al-Masi ki. Oο maam m'tεδ ute jeege paac ute doobm gay gay kic 6ο taa m'kaajn jee mεtingen maakde ki se.

²³ Nakgen paac jaay maam m'tεδin se, taa Labar Jigan γεν Isa al-Masi se 'wοοkη 6aa ute naanina. Oο maam kic 6ο m'kοη beduma maakη bεε Raa kēn utu 'tεδn jeenge tu se.

²⁴ 'Jeelki, jee paacn j'ombde γεν nan nan deete ki se, jee paacn aan se, deb kalan aan deel se 6ο j'aalin aace ο j'edin bedina. Bin num naase kic aan ki aan gοο γεν debm aan deel se taa j'asen kaal aace ο aki kοη bedse kici.

²⁵ Jee paacn kēn lee aan gοtn k'lee k'taan nan nan deete se, naade lee dabar rode den aak eyo. Naade tedin se taa j'aden kaal aace ο kοη bedde†. Na6ο kaal aacn k'lee k'j'aalden naade ki se, tεdga sum 6ο gοtin utu 'deele. Num gan kaal aacn kēn j'aaljeki naajege tu se gοtin 'deel eyo, naan se 'ting γεν daayum.

²⁶ Taa naan se 6ο maam kic m'aan gοtn rεn eyo, gan m'aan ute doobina taa m'kaan gοtn kaan ki. Oο maam se m'tec aan gοο debm deelga deel γεν cεεpm γεν tond naapa, na6ο gοtn tondki se m'ond gοtn rεn eyo.

† 9:25 Kaal aacn k'taadn ara se k'tondden laatge 6ο dodege tu οο laatgen se j'ujden ute kamb kaagge.

27 Maam m'dabar rom dēna, taa m'an̄ bōobm kōkō. Ey num maam kēn m'taadō taar gēn Isa al-Masi jeege tu se, sōm m'kutn naan̄a cērē.

10

Ŋnte 'daanki maraga

1 Gēnaamgen doobm *al-Masi ki, 'booyki m'asen taadn mētn taar bubjegen do dōkiṅa. Kaad kēn *Musa jaay odo Bubjege do kōd-ḡaar ki se, naade paac se gapara* bōobdeno o naade paac gaan̄o Baar Aace†.

2 Ō gapara jaay bōobdeno ute gaan̄ baar kēn naade gaan̄o se, kēse aan gōō *k'batizdenga kalan̄ ute Musa.

3 Naade paac oso kōsn kēn bōoyo maakn̄ raa ki.

4 Naade paac aay maan iin̄o gōtn̄ *Raa ki, taa naade se aay maan teeco ro ko kēn Raa eddeno o ko ese se, lee ute naade‡. Ō ko se, naan̄ ḡo al-Masi.

5 Ute naan̄ se kic ḡo, maakde ki se jee dēniṅ ḡo tēdn̄ nakn̄ kēn tōl Raa ki eyo o maak-taar Raa bōoy dōde ki. Naade ooyo o yodege se oḡo do kōd-ḡaar ki.

6 Nakgen se jaay aan dōde ki se taa ajeki kaal bijege tu o bin se j'aki kōṅ dōṅ nakn̄ *kusin̄ eyo aan gōō kēn naade dōṅo se.

7 Ŋnte 'daanki maraga aan gōō jee mētingen maakde ki tēdo se. Taa naan̄ se ḡo Kitap taad̄ o:

* **10:1** Gapar ara se je taadn̄ o Raa utu te naade. Aak Ekz 13.21-22.

† **10:1** Kaad kēn se Baar Aace gaan̄ kaam dio o naade aal daan ki do kēs kēn tuutu. Aak Ekz 14.22-29. ‡ **10:4** Taar ara se Pōl uuno taar kēn jee dooy gaan̄ *Israelge lee dooy jeege.

Naade inj naan ki, əso əə aayo jaay ʋo naade iin baag daama əə cεεp ute rode. §

8 J'ənte 'kεεski naapge rεn rεn aan gəə jee mεtingen maakde ki lee tεdo se. Taa naan se ʋo maakn bii kalan ki sum ʋo, jeege dupu-si-di-kaar-məto ooyo.

9 J'ənte 'naamki Mεljege aan gəə jee mεtingen maakde ki naaminə se. Taa naan se ʋo jee se wəəə təəg təəldε*.

10 Ənte 'mooyki naan ki dir dir ute Raa aan gəə jee mεtinge maakde ki se lee mooyo. Taa naan se ʋo *kədn Raa debm kədn ko jeege se 'ʋaadə təəldε.

11 Nakgen se jaay Raa ənin aan dode ki se, taa kaal bi jeege tun kuuy. Əə kεn naan jaay ənin k'raanin maakn Kitap ki se lε, taa ajeki kaal bijege tu naajegen j'aankiga gəər ute bii kεn duni an nan se.

12 Taa naan se ʋo debm saap maakin ki əə naan təəg doobm Raa ki se, n'ənd kəndə, n'ənte kooco.

13 'Jeelki nakn naam kεn aan dose ki se, lee aan do jeege tu paac kici. Əə Raa se naan debm tuj ərmin eyo əə naan 'kən kən nakn naam kεn aan dose ki se, 'deel dose eyo. Ute nakn naam kεn aan dose ki se, naan asen taadn doobm kεn naase anki kaan kəto əə naan asen kεdn təəgkεn kεn naase anki kaasn gεn sεrkinə.

14 Taa naan se ʋo, jee maakjemge, əədkɪ dose dəkə ro maragge tu.

15 M'taadse naase ki se aan gəə jee saap ən taara jaay taada. Taar kεn maam m'taadse se, naase 'saap əkki mεtin jiga.

§ 10:7 Aak Ekz 32.6. * 10:9 Aak Nmb 21.5-6.

16 Kēn naajege k'baaki baa kōsn, kōsn Mēljege jaay j'uunki *kōōpm gen tōtō koojñ biñ jaay k'tōōmki Raa se, kēse je taadñ ə: ute moosn Isan əy se, naajege k'tum k'tēdkiga kalañ ute Isa ey ne? Ə ə kēn j'uunki mappa jaay k'dupki k'nigin̄ki ute naapa gen kōsə se, kēse je taadñ ə: k'tum k'tēdkiga ro kalañ ute al-Masi ey ne?

17 Taa mappan se ɛ kalañ sum ə naajege k'paacki se k'nig k'j'ōski naañ ese sum; bin bō naajegen ute dēnjege se, k'tum k'tēdkiga ro kalañ.

18 'Jeelki, gaan *Israelgen lee əso daa kēn naade lee tōjin̄ *sērke *gōtn kēn k'j'iin̄in̄ gen lee tēdn sērke Raa ki se, naade se *dōək ute Raa kalañ†.

19 Taar kēn maam m'taadsen tap bō m'je taadñ m'ə dīo? Bin num daa maraga ute maraginge se tap bō tōl sērɛ ne?

20 Bērɛ gōtə! Naade se tōl sēr eyo. Naḃo aan gəə sērkn̄ naade lee tōj se ɛ, sitange tu ey num Raa ki eyo. Taa naañ se bō maam m'je naase aki 'dōəkñ ute sitange eyo.

21 Anum naase aki kəñ kaay tōtn koojñ biñ kēn maakñ kōōpm Mēljege tu jaay tēr aki baa kaay kēn maakñ kōōpm sitange tu se eyo; ə naase se aki kəñ kin̄g kōsn kalañ do tabil ki ute Mēljege ə tēr aki baa kōsn ute sitange eyo.

22 Ləḃu k'je j'aki kookñ do Mēljege tu se ɛ? Naajege se k'tōōg k'cirin̄ki naañ la?

*Nakge paac se k'tēdn̄ki taa *nookñ Raa*

23 Nam taad ə: «Debkilimi ək dōobo gen tēdn nakge paac.» Naḃo, naajege tu se nakgen se paac tōljeki sēr eyo. Deere, debkilimi ək dōōbm gen tēdn

† 10:18 Aak Lb 7.6.

nakge paac, nabo naajege tu se ɔŋ noogjeki ɣɛn ɓaa ute naanjege eyo.

²⁴ Nam ɔŋte 'saapm do naaŋ maliŋ ki sum, num ŋ'saap do jeege tun kuuy.

²⁵ Naase ɔkki ɗoobo ɣɛn dugŋ kɔsn daagen paacŋ maakŋ suuk ki. Kɛn 'ɓaaki ɓaa kɔs se, ɔŋte 'tɔndki meta ɔɔ maakse, ɔŋte naajŋ do ki.

²⁶ Taa Kitap taad ɔɔ: *Do naaŋa ute nakgen do ki paac se ɣɛn Mɛljege Raa.*‡

²⁷ Aan gɔɔ debm aal te maakiŋ do Isa ki ey jaay danse ɔɔ aki ɓaa beenŋ ki se ɔɔ kɛn jaay 'ɓaakiga num, kɔsn kɛn naaŋ ɛdsen se, ɔski, ɔŋte 'tɔndki meta ɔɔ maakse, ɔŋte naajŋ do ki.

²⁸ Kɛn nam jaay deeksen ɔɔ: Kɛse ɛ daa maraga se, naase ɔŋte 'kɔski; bin se debm kɛn aalse bise ki se, naase aŋki 'tɛɗn maakiŋ 'naajŋ do kɔs ki se eyo.

²⁹ Maam m'taad ara se ute maakŋ naaŋ kɛn utu naaj naaja ey num, ute ɣɛn naase eyo. Maam ɛ m'ɔk ɗoobo. Bin num ɣɛn ɗi jaay debm maakiŋ utu naaj naaja am gaasn ɣɛn kɔsn nakge se?

³⁰ Kɛn maam m'ɓaa kɔsɔ jaay m'tɔɔm Raa num, ɣɛn ɗi jaay naai 'taadum taar iŋg kus do kɔs kɛn maam m'tɔɔmga tɔɔm Raa taariŋ se?

³¹ Bin ɓo kɛn aki kɔsɔ, kɛn aki kaaye ɓo aki tɛɗn ɗi ɗi kic ɓo, 'tɛɗiŋki paac ɣɛn nookŋ Raa.

³² Bin num kɛn ute Yaudge, jeegen Yaudge eyo, ey ɛ ute *eglizn ɣɛn Raa se, paac se, maakŋ kingse ki se, ɔŋte 'kɔlki nam 'koocŋ ɗoobm Raa ki.

³³ Bin ɓo iŋgki aan gɔɔ maama: maam m'aay kaamuma ɔɔ do nakge tu paac se, m'je m'tɛɗn nakŋ kɛn 'tɔɔl jeege tu paac. Maam se m'saap do maam

‡ 10:26 Aak KKR 24.1.

malin̄ ki eyo, num maam m'saap taa bεε jee dεna m'je taa Raa aden kaaja.

11

¹ Aan gɔɔ maam m'uun bɔlɔtn *al-Masi se, naase kic ɔo uunki bɔlɔtuma.

*Kaad̄ k̄en m̄endge ute gaabge tusga ḡen keem *Raa*

² Maam se m'tɔɔmse, taa naase se tɛdga tak ɔo, naase 'saapki dom ki ɔɔ naase utu injg 'bɔɔbki taar k̄en maam m'dooyeno se.

³ Naɔo maam m'je taar se, naase an̄ki jeel kɔkɔj jiga: gaabge paac se, *al-Masi ɔo dod̄e ki ɔɔ m̄enda l̄ε, gaaba ɔo don̄ ki ɔɔ al-Masi l̄ε, Raa ɔo don̄ ki.

⁴ Kaad̄n keem Raa ki jaay ɔo gaabm k̄en taad̄ taar teeco taar Raa ki ey l̄ε eem keem Raa jaay aal kala don̄ ki se, k̄ese naan̄ ɔl al-Masi ɔo maakɔj sɔkɔj ki.

⁵ Num gan̄ k̄en m̄enda jaay kaad̄n keem Raa ki, ɔaa taad̄n taar teeco taar Raa ki ey l̄ε ɔaa keem Raa jaay aal te kala don̄ ki ey se, k̄ese naan̄ ɔl gaabin̄ ɔo maakɔj sɔkɔj ki ɔɔ m̄end bin se tec aan̄ gɔɔ m̄end k'd̄ɔsinga d̄ɔs don̄a k̄en ɔlin̄ sɔkɔj t̄ɔlin̄ se.

⁶ K̄en m̄enda jaay baate kaal kala don̄ ki se, b̄εekin̄ se k'd̄ɔsinsin̄ naatn. 'Jeelki, k̄en m̄enda jaay j'ɔj k'n̄an̄jiga b̄εekin̄ tak tak ey l̄ε k'd̄ɔsinsinga se, t̄ed̄in̄ sɔkɔj t̄ɔlin̄a. Bin num ɔn̄ m̄enda tak ɔo kaal kala don̄ ki don̄ ki.

⁷ Num k̄en gaaba jaay ɔaa keem Raa num, ɔnte kaal kala don̄ ki, taa gaaba se Raa aalin̄ tecin̄ naan̄a taa an̄ *nooko. Gan̄ m̄enda l̄ε, Raa aalin̄ se ḡen nookɔj gaabin̄a.

8 Taa gaaba se teeco ro mēnd ki eyo, num mēnda 6o teeco ro gaab ki*.

9 Gaaba se Raa aaliño taa mēnd eyo, num mēnda ɛ nookɲ gaabiña.

10 Taa *kōdn Raage se 6o mēnda se ŋ'aal kala don ki ɔo ute kal kēn naan aal don ki se je taadn ɔo naan se sook deb kēn ɔk tɔɔgɔ don ki se.

11 Ute naan se kic 6o, naan Meljege tu se, mēnda kaliñ ki sum se kɔɲ kaan kaam eyo ɔo gaaba kic ɛ kaliñ ki sum se kɔɲ kaan kaam ey kici.

12 Aan gɔɔ mēnda ɛ teeco ro gaab ki se, gaab kic ɛ mēnda 6o oojiña; num naade paac se iino gɔtn Raa ki.

13 Naase malinge aakiñki tu. Kēn jeege tusga gēn keem Raa jaay mēnda aal te kala don ki ey sum 6o eem Raa se, dɔɔdn ne?

14 Kēn j'aakiñ kaak bin kic 6o, gaaba jaay ul bēekiñ tēd j'ɛrl se, sɔkɔɲ ey ne?

15 Gañ mēnda jaay bēekiñ dēn se, ɔkiña. Bēekiñ kēn Raa ɛdīn dēn se, tēdīn tec aan gɔɔ mēnd kēn aalga kaal kala don ki.

16 Ɔo debm jaay je tookɲ do taarge tun maam m'taadsen ey se, maam ute *eglizgen gēn Raa se ɛ, kесе 6o nakɲ kēn naaje k'lee k'teda.

Kōsn gēn Meljege Isa

17 Do taarge tun maam m'je m'asen taadse, maam m'asen kɔɲ tɔɔm eyo. Taa kēn naase jaay 'tuskiga gēn keem Raa se, naase 'tēdki nakgen *kusiñ 6o cir kēn bēɛ.

18 Anum nakɲ deet deet se k'taadum j'ɔo: kēn naase jaay 'tuskiga gēn keem Raa num, naase 'lee

* 11:8 Aak Jēn 2.18-23.

'gaan̄ki ute naapa. Ɔo do taar k̄en se, m'jeelin̄ kengen m̄etinge se, m̄et ki.

19 Bin num maam m'jeele maakse ki se, jeege utu 'gaan̄ ute naapa, bin jaay ɓo j'kaak̄n̄ jeel jee k̄en ɔk taar Raa ɔn̄ se.

20 K̄en naase 'tuskiga ḡen keem Raa jaay ɔski k̄os ute naapa se, k̄en maam m'aakin̄ ara ki num, aan ḡoo k̄osn̄ ḡen M̄eljege eyo.

21 Taa k̄en naase jaay in̄gkiga ḡoɓn̄ k̄os ki se, nan̄a nan̄a kic ɓo naar ɔs k̄osin̄ k̄osin̄ k̄en naan̄ ɓaano. Bin ɓo jee m̄etinge ɛ, ɓo t̄oɓde t̄oɓo ɔo jeegeen kuuy se ɛ, aay bini oon koono.

22 K̄en bin num, ɔski ɔo aayki ɓeesege tu. Lo naase ɔkki ɓeege ey ne? K̄en naase jaay 'ted̄ki bin se, naase uum aalki kaal *egliz ḡen Raa se ɓo naan̄ ki ɔo ḡenaagen ɔk d̄im ey se ɛ, naase aakdeki kaak̄n̄ m̄etde. Anum do taarge tun ese se, naase 'jeki m'asen taad̄n m'ɔo d̄i? M'asenga t̄oɓm la? Ḡoɓo. Do nakge tun naase 'ted̄ki se, maam m'asen k̄oɓ t̄oɓm eyo.

23 'Booyki! K̄ese ɓo taar k̄en M̄eljege dooyumo ɔo maam kic m'dooyeno m'ɔo: maak̄n̄ n̄oɓr k̄en j'an k̄oɓn̄ M̄eljege Isa se, naan̄ uun mapp̄a jin̄ ki,

24 ɔo k̄en naan̄ jaay t̄oɓm Raa aas se, naan̄ dupiɓa ɔo deek ɔo: «K̄ese ɓo roma k̄en m'ed̄in̄ *s̄erke t̄aa naase. Nak̄n̄ se 'lee 'ted̄in̄ki bini ɔo 'saapki dom ki.»

25 K̄en naade jaay ɔs aas se, M̄eljege uun *k̄oɓpm d̄ooc ute t̄oɓn̄ koojn̄ bin̄ se ɔo ted̄in̄ bin̄ kici, taadden ɔo: «T̄oɓn̄ koojn̄ bin̄ k̄en maak̄n̄ k̄oɓp k̄en ese se je taad̄n ute moosum 'k̄oɓy se, k̄ese je taad̄n ɔo: *Raa d̄oɓkga kiji ute naase. Daayum k̄en naase 'ɓaaki ɓaa kaaye se, 'ted̄in̄ki bini ɔo 'saapki dom ki.»

26 Daayum ken naase jaay 'tuskiga gen kōsn mappan ese se† ɔɔ gen kaay tōtn koojn̄ biñ ken maakñ kōɔp ken ese se, kēse naase 'taadki mētn taar kooy Mēljege bini, ɔii ken naan̄ ade tērl ro ki.

27 Taa naan̄ se ɔo, debm ɔs mappa gen Mēljege ɔɔ aay tōtn koojn̄ biñ ken maakñ kōɔp Mēljege tu ute ɔoobiñ ey se, ɔɔɔɔ utu kooçñ don̄ ki taa daa ro Mēljege ute moosiñ se, naan̄ aalden te maak ki eyo.

28 Taa naan̄ se ɔo nan̄a nan̄a kic ken ɔaa ɔaa kōsn mappm ese se ɔɔ ɔaa 'kaay tōtn koojn̄ biñ ken maakñ kōɔp ken ese, n̄'saap do ron̄ ki jaay 'kōsɔ ɔɔ 'kaaye.

29 Anum debm jaay ɔs mappan se ɔɔ aay tōtn koojn̄ biñ ken maakñ kōɔp ki se, saap te do ro Mēljege tu eyo jaay ɔsɔ ɔɔ aay se, kēse naan̄ malin̄ ɔo tēɔ ɔɔɔɔ ooc don̄ ki.

30 Taa naan̄ se ɔo maakse ki se jeege ɔena tēɔga kōɔn̄ɔ, jeege ɔena kōɔn̄ɔ tujɔenga ɔɔ jee mētinge ooyga.

31 Ken naajege jaay k'jeelki kōjn̄ ɔɔɔɔ do naaje malinge tu se, Raa ajeki kōjn̄ ɔɔɔɔ dojege tu eyo.

32 Anum ken Mēljege jaay ɔjjeke ɔɔɔɔ dojege tu se, kēse naan̄ ɔejjeke ɔejje. Taa ɔii ken naan̄ 'kōjn̄ ɔɔɔɔ do *ɔduni ki se, ɔɔɔɔ 'kooçñ dojege tu ey sum.

33 Bin ɔo genaamgen ɔoobm al-Masi ki, ken 'tuskiga gen kōsn, kōsn Mēljege se, 'booyki naapa.

34 Ken debm jaay ɔo tōlin̄ lē, n̄'ɔs ɔeeñ ki. Bin ɔo ken naase 'tuskiga se, ɔɔɔɔ 'kooçñ dose ki eyo. Taargen ɔɔp se, ken maam m'ɔaaga gōtse ki jaay ɔo, m'asen ɔaa taadñ nan̄ mētiña.

† 11:26 Mappan ese se Mēljege Isa taad ute daa ron̄ mala.

12

*Naabm kēn *Nirl Salal εd jeege tu gēn tēdn naabm *Raa*

¹ Genaamgen dōobm al-Masi ki, bōrse maam m'je m'asen tērl do mētn taar naab kēn *Nirl Raa εd jeege tu se. Maam m'je m'asen kōn naase aki king do dērlse ki eyo.

² Do dōkiñ, kēn naase 'jeelkiro te Raa mal ey se, kaad kēn naane se, nakñ ok tōgō dose ki se 'tōd olsono gōtn raasege tun oñ taad taar ey se, o naase lē oñ aasiñkiro gēn dāar tōg eyo.

³ Taa naan se bō, 'booyki m'asen taada: debm jaay taad o: oñ Raa 'naam Isa se, debm bin se naan ok Nirl Raa maakiñ ki eyo. O debm taad o: Isa se Mēljege se, debm bin se ok Nirl Salal maakiñ ki.

⁴ Nirl Salal se, naan kalan sum, naōo nakgen kēn naan εd jeege tu se, dōoliñ dēna.

⁵ Mēljege se kic naan kalan sum, naōo naabm kēn naan εd jeege tu se, dōoliñ dēna.

⁶ Raa kēn tēdn naaba maakiñ jeege tu paac se, naan kalan sum, naōo dōobm kēn naan εdō gēn tēdn naabiñ se, dōoliñ dēna.

⁷ Naña naña kic bō Raa εdīñ Nirl Salal maakiñ ki se, taa an tēdn naabm kēn 'noogn jee Raage paac.

⁸ Deb kalan se, Nirl Raa εdīñ jeel-taara gēn taadn taar jeege tu o deb kuuy se, Nirl Raa ese sum bō εdīñ jeele gēn jeel naka.

⁹ Nirl Raa ese sum bō, tēd deb kalan aal maakiñ do Isa ki cir gēn jeegen kuuy se o deb kuuy se, naan εdīñ tōgō gēn kēdn lapia jee kōngē tu.

¹⁰ Deb kuuy lē, Nirl Raa εdīñ tōgñ gēn tēdn nakñ-kōōbge, deb kēn kuuy naan εdīñ tōgñ gēn

taadn̄ taar teeco taar Raa ki. Ɔo deb ken̄ kuuy se, naan̄ edin̄ tōog̃n̄ ken̄ an̄ jeel nakgen̄ ken̄ iin̄o gōtn̄ Nirl Salal ki eȳ l̄e gōtn̄ sitange tu. Ɔo deb ken̄ kuuy se, naan̄ edin̄ tōog̃n̄ g̃en̄ jeel taadn̄ taar naan̄gen̄ jeege jeel eyo. Ɔo t̄er deb ken̄ kuuy l̄e, naan̄ edin̄ tōog̃n̄ g̃en̄ jeel taadn̄ tōok̃n̄ m̄etn̄ taar naan̄gen̄ jeege jeel ey se.

¹¹ Ɔo k̄ese Nirl Raa kalan̄ ese sum̄ 6o t̄edin̄ nakgen̄ se paac̄ ɔo nan̄a nan̄a kic̄ 6o naan̄ edin̄ naabin̄ naabin̄ aan̄ ḡoō ken̄ naan̄ maakin̄ jen̄ ro ki.

Jee al-Masige se tum̄ t̄ed̄ga aan̄ ḡoō ro kalan̄

¹² Aakki tu: ro debkilimi se, naan̄ kalan̄ sum, na6o t̄op̄ kaam̄ d̄ena. Ute t̄op̄m̄ ken̄ naan̄ t̄op̄ kaam̄ d̄en̄ se kic̄ 6o tum̄ t̄ed̄ ro kalan̄. Jeege ken̄ d̄ook̄ga ute al-Masi se kic̄ 6o tec̄ bini.

¹³ Ɔo naajege paacki se ken̄ Yaudge eȳ l̄e Grekge, bulge eȳ l̄e bulge eyo, *k'batizjekiro ute Nirl Salal kalan̄ ese sum̄ ɔo k'tum̄ k't̄ed̄kiga aan̄ ḡoō ro kalan̄. Ɔo Raa ed̄jekiga Nirlin̄ se maakjege tu.

¹⁴ Bin̄ 6o ro debkilimi se naan̄ kaam̄ kalan̄ sum̄ eyo, na6o naan̄ t̄op̄ kaam̄ d̄ena.

¹⁵ J̄e se 'k̄õn̄ taadn̄ ɔo: «Maam̄ l̄e m'ji eȳ se, m'k̄õn̄ t̄ed̄n̄ maak̃n̄ ro ki eyo.» Anum̄ ken̄ naan̄ taad̄ bin̄ sum̄ 6o, 'k̄õn̄ t̄ed̄n̄ maak̃n̄ ro debkilim̄ ki eȳ ne?

¹⁶ Bi se 'k̄õn̄ taadn̄ ɔo: «Maam̄ l̄e m'kaama eȳ se, m'k̄õn̄ t̄ed̄n̄ maak̃n̄ ro debkilim̄ ki eyo.» Anum̄ ken̄ naan̄ taad̄ bin̄ sum̄ 6o, 'k̄õn̄ t̄ed̄n̄ maak̃n̄ ro debkilim̄ ki eȳ ne?

¹⁷ Ken̄ ro debkilimi jaaȳ kaam̄ kalin̄ ki sum̄ num, naan̄ tap̄ 6o 'booȳ ute d̄io? Ɔo ken̄ ro paac̄ 6o bi kalin̄ ki sum̄ num, naan̄ 'kootn̄ ute d̄io?

18 Deere, ro debkilimi se, Raa tōndiŋsinga ute doobiŋ tak tak aan gōō kēn naaŋ maakiŋ jeŋ ro ki.

19 Ro debkilim jaay ok ro kaam kalaŋ sum num, kēse j'aŋ kōŋ dan ro ute magaliŋ eyo.

20 Deere, ro debkilimi se tōp kaam dēna naōo kēn tumga se, tēd ro kalaŋ.

21 Kaama 'kōŋ taadŋ ji ki o: «Maam se m'an dīm ute naai eyo.» O do lē 'kōŋ taadŋ jēge tu o: «Maam se m'an dīm ute naase eyo.»

22 Num gaŋ roi kaam kalaŋ kēn naai aakiŋ o ok tōog ey se, kēn naaŋ jaay gōtō num, kiŋgi se ai tēdŋ oŋo.

23 Maakŋ ro ki se gōtn kēn kaam kalaŋ j'aaldēn maak ki ey se, naadē se ōo kēn k'lee k'j'okdēki oŋo. O kēngen k'lee k'tōydēki tōy se ōo, kēn k'lee k'j'aakki dōdēge tu dāwal dāwal,

24 gaŋ kēngen k'j'aakdēnki tal tal se je j'aden tēdŋ bin eyo. Anum ro kaam kalaŋ k'tōydē tōy se ōo, Raa tōnddēn se, taa j'adenki kōkŋ oŋo.

25 Ro jaay Raa tēdŋ bin se, taa 'tōpm naap eyo, num taa naadē 'kaakŋ do naapge tu.

26 Kēn ro kaam kalaŋ jaay oŋga dubara se, ro ute magaliŋ paac dabara. O kēn ro kaam kalaŋ jaay ōo tēdga nakŋ bēē k'tōomiŋga lē, ro ute magaliŋ paac 'tēd maak-raapo.

27 Aan gōō ro debkilimi tōp kaam dēn jaay dōok tum tēd ro kalaŋ se, deere, naase kic ōo 'dēnki, naōo 'tum 'tēdkiga ro *al-Masi o naŋa naŋa kic ōo utu gōtiŋ gōtiŋa.

28 Bin ōo, maakŋ *egliz ki se, deet deet se, Raa tōnd *jee kaanŋ naabm Isage. Gēn k-dige se, naaŋ bēē tōod jee kēn taad taar teeco taariŋ ki. Gēn

k-mətɔge tu se, naan̄ tɔnd̄ jee dooȳ jeege. Ɔɔ mɛtn̄ naade ki se, naan̄ tɔnd̄ jee tɛdn̄ nakŋ-kɔɔbge, tɛr̄ naan̄ tɔnd̄ jeegeŋ ɛd̄ lapi jee kɔɔŋge tu ɔɔ tɔnd̄ jee mɛtiŋge gɛn̄ noogŋ jeege. Jee mɛtiŋge naan̄ tɔnd̄de jee kɛn̄ 'tɔɔdn̄ jeege ute jee kɛn̄ taadn̄ taar naan̄geŋ jeege jeel eyo.

²⁹ Aakɛki tu: naade paac se lɛ jee kaan̄ naabm̄ Isagen mɛtn̄-jiki sum la? Paac naade taad̄ taar teeco taar Raa ki sum la? Paac jee dooȳ jeege sum la? Paac jee tɛdn̄ nakŋ-kɔɔbge sum la?

³⁰ Naade paac se jeegeŋ kɛn̄ ɛd̄ lapi jee kɔɔŋge tu sum la? Paac se, jee kɛn̄ taad̄ taar naan̄geŋ jeege jeel ey se sum la? Ɔɔ naade paac se jeel taadn̄ tɔɔkŋ taar naan̄geŋ jeege jeel ey se sum la?

³¹ Bin num naabm̄ jigan kɛn̄ *Nirl Raa nig jeege tu se, 'dɔŋki kɛn̄ jiga cir paac.

Ɔɔrse 'booyki, m'je m'asen taadn̄ dɔobm̄ kɛn̄ jiga cir paac paac kɛn̄ anki lee do ki.

13

K'jeki naapa

¹ Kɛn̄ maam ɔɔ m'jeel taadn̄ taar naan̄ jeege paac ɔɔ kɛn̄ m'jeel taar *kɔɔdn̄ Raage kic ɔɔ, naɔɔ kɛn̄ maam m'ɔk maak-je ey se, kɛse maam m'tec aan̄ gɔɔ gan̄ga ey lɛ aan̄ gɔɔ mɛndɛ kɛn̄ j'ɔndinga num eem tɔkŋ bi kiris se.

² Kɛn̄ maam ɔɔ m'taad̄ taar teeco taar *Raa ki jeege tu, ɔɔ kɛn̄ m'jeel nakgen paacŋ jeege jeel mɛtiŋ eyo ɔɔ m'jeel mɛtn̄ nakge paac, ɔɔ kɛn̄ maam ɔɔ m'aal maakum paac do Raa ki jaay m'taad̄ koge tu m'ɔɔ j'iin̄ k'dɛɛɛ j'ɔŋ gɔtn̄ se jaay naade took

taarum kic 6o, num kēn maam jaay m'je jeege ey se, maam m'debm tōl sēr eyo.

³ Kēn maam 6o m'nig maalum paac jee daayge tu ɔɔ bini m'ɔŋ rom k'tōɔciŋ poodŋ kic 6o, anum kēn maam jaay m'je jeege ey se, kēse maam m'kōŋ dī ro ki?

⁴ Debm ɔk maakje do jeege tu se, naan maakiŋ deere ɔɔ kercεε. Naan ɔk maak-kilimi do nam kī eyo, naan oon eyo ɔɔ magal ron eyo;

⁵ debm ɔk maak-je do jeege tu se, naan tēd nakŋ ɔkōŋ eyo, naan debm nakōŋ eyo, tēd maak-taar eyo, ɔk nam utē taar-maak eyo;

⁶ debm kēn je jeege se, nakgen utē doobiŋ ey se, naan maakiŋ raap do ki eyo, num naan maakiŋ raap do taar kēn mēt ki.

⁷ Debm ɔk maak-je se, kēn k'tēdīŋ *kusiŋ kic 6o, naan an dīm eyo. Daayum naan tuj ɔrmiŋ utē jeege eyo, ɔnd don paac do Raa ki ɔɔ ŋ sēr k nakge paac.

⁸ Maak-je se naan 'kōŋ naŋ eyo. Taargen k'taadīŋ kēn teeco taar Raa ki se ε, kaadīŋ utu 'deele. Ɔɔ taar naangen jeege jeel ey se utu 'naŋa ɔɔ jeel nakge se ε, kaadīŋ utu 'deel kici.

⁹ Taa jeel naajege se jeel naŋ mētn nakge paac eyo. Ɔɔ taargen k'taadīŋ kēn teeco taar Raa ki se ε, ŋ aas utē gēn Raa mal eyo.

¹⁰ Anum nakgen mala mala jaay adē 6aa se, nakgen paacŋ kēn aas te utē doobiŋ ey se, kaadīŋ utu 'deele.

¹¹ Kaad kēn maam m'utu m'baat se, napar taadŋ taaruma, saapuma ɔɔ booy kōkuma, paac se, aan gōɔ gēn gaan sēmge; anum kēn maam jaay

m'aas gaaba sum se, nakŋ gaan sɛɛmge se maam m'rɛsinga naatn.

¹² Borse se, naajege j'aakki nakge naɔo j'aak j'ɔkki mɛtde eyo aan gɔɔ debm aak daan kaamin maakŋ kaam-kaay-naan kɛn aak ɔɔf ey se. Num bii kalan se, j'utu j'an kaakin 'toodn tal. Borse se, maam m'jeel m'ɔk mɛtn nakge paac eyo, naɔo bii kalan m'utu m'jeel kɔkŋ mɛtn nakge se mala mala aan gɔɔ kɛn Raa jeelum maam se.

¹³ Borse nakgen kɛn 'kɔɔpm 'tiŋg se: kaal maakŋ do Raa ki, kɔnd do kɛn j'ɔndki do Raa ki ɔɔ maak-jea. Ɔɔ maakŋ naade kɛn mɔtɔ se, kɛn cirde paac se, maak-jea.

14

*Naabm *Nirl Salal ɛf jeege tu se taa noogŋ jee dɛna*

¹ Jeki maak-jea ɔɔ 'dɔŋki naabm kɛn Nirl Salal ɛf jeege tu ɔɔ kɛn tap ki se, 'jeki doobm gɛn taadn taargen teeco taar *Raa ki.

² Taa debm kɛn taad taar naan kɛn jeege jeel ey se, kɛse naan taad jikilinge tu eyo, num taad Raa ki. Ɔɔ taar naan kɛn naan taad se lɛ, nam jeel mɛtiŋ eyo. Ute tɔɔgŋ Nirl Salal se, naan taad nakgen deɛl doa kɛn jeege ɔnd ute mɛt koŋ eyo.

³ Num gan debm kɛn taad taar teeco taar Raa ki se, naan taad jikilinge tu, noogde gɛn ziidn ɔaa ute naande, dejde ɔɔ ɛdden kaay kaama.

⁴ Debm taad taar naanŋen jeege jeel mɛtiŋ ey se, kɛse noogŋ naan mala gɛn ziidn ɔaa ute naaniŋa, gan debm jaay taad taar teeco taar Raa ki se, noog jee *egliz ki taa ziidn ɔaa ute naande.

5 M'je se, naase paacki se, aki 'taadn taar naanngen jeege jeel eyo. Naʒo ken maam m'je cir paac paac se, m'je naase aki taadn taargen teeco taar Raa ki. Taa debm ken taad taar naanngen jeege jeelin ey se, ɔn deb kalan 'taad tɔkɔn metin jee eglizge tu taa aden noogo naade ziidn ʒaa ute naande, ken bin ey num, debm taad taar teeco taar Raa ki se cir debm ken taad taar naanngen jeege jeelin ey se.

6 Bin ʒo, genaamgen doobm *al-Masi ki, aan ʒoo ʒorse maam m'ʒaa ʒotse ki jaay m'taadsen ute taar naanngen ken naase 'jeelki ey se, taarumgen m'taadsen se le ɔn taadsen metn nakgen Raa taadum metin se eyo, edsen te jeel eyo, taadsen taar teeco taar Raa ki eyo ɔ dooyesen ey se, keʒe asen kɔn noogɔ ɔ di?

7 Bin ʒo 'jeelki, silɛɛɛ ute kurundu jaay ʒaa metn kaa ki ey se, kaa se j'an jeel j'oo di?

8 Num debm tuuy ʒorlɔ ʒen ʒoorɔ se jaay tuuyin met ki ey se, jeege 'kɔn daapm rode ʒen ʒaa ʒoor ki ne?

9 ʒen naase kic ʒo tec bini. Ken naase 'taadki taar naanngen jeege booy ɔk metin ey se, taarsegen naase 'taadki se, jeege 'jeel kɔkɔn metin ɔ di? Ken bin num, taar naase ulki se, ulki reɔɛ.

10 Deere, do naan ki ara se, taar naanʒe naparin dena ɔ maakde ki se, taar naan kalan jaay k'booy k'j'okin ey se, ʒotɔ.

11 Ken deba jaay taadum ute taar naanin jaay maam m'jeel ey se, debm se maam m'jeelin naan se mertɛ. ɔo maam kic le naan am jeelum maam se, mertɛ.

12 Aan ʒoo naase 'lee 'dɔnki naabm ken Nirl Salal

ed jeege tu se, 'dɔŋki naabm kɛn 'noogŋ jee egliz ki 'ziidn ɓaa ute naande.

¹³ Taa naan se ɓo, debm taad taar naanjen jeege jeel ey se, n̄'tɔnd mɛtn Raa an̄ kɛdn jeele gɛn tɛrl taar se jeege tu.

¹⁴ Kɛn maam jaay m'eem Raa ute taar naan jeege jeel ey se, deere, maam m'eemiŋ ute maakum paac, naɓo taargen teec taarum ki se, saapum ɔnd ute mɛtiŋ eyo.

¹⁵ Kɛn bin num m'tɛdn m'ɔɔ dī? M'keem Raa ute maakum paac ute taar naanjen jeege jeel ey se naɓo maam m'je m'an̄ keemiŋ ute doobm kɛn saapum kic ɓo jeel ɔk mɛtiŋa. M'je m'kaar kaa ute maakum paac ute taar naanjen jeege jeel ey se naɓo, m'je m'kaar kaa ute doobm kɛn saapum kic ɓo jeel ɔk mɛtiŋa.

¹⁶ Kɛn jeege tusga gɛn keem Raa jaay naai 'tɔɔm Raa ute saapi paac ute taar naanjen kɛn jeege jeel ey se, ɔɔ nam lee ɓaado booy taar Raa sum jaay utu maakde ki se, naan̄ 'kɔŋ tookŋ *amin ɔɔ dīo, taa taari kɛn 'tɔɔm Raa se lɛ, naan̄ ɔnd ute mɛtiŋ eyo.

¹⁷ Baat ey num, taari kɛn naai 'tɔɔm Raa se nijim aak eyo, naɓo debm ing booyi jaay jeel mɛtiŋ ey se, ɔŋ noogin̄ gɛn ziidn ɓaa ute naaniŋ eyo.

¹⁸ Maam m'tɔɔm Raa taa maam se m'jeel taadn taar naanjen jeege jeel ey se m'cirsen, naasen kɛn ing 'ɓaaki se paac.

¹⁹ Naɓo maakŋ egliz ki se, maam m'je m'taadn taarge mii sum kɛn jeege jeel mɛtiŋa taa aden dooyo, naan̄ se cir kɛn m'taad taara dupu kando kando ute taar naanjen jeege jeel mɛtiŋ ey se.

²⁰ Gɛnaamge, ɔnte 'saapki aan gɔɔ gɛn gaan sɛɛmge, num 'saapki aan gɔɔ jee magalge. Num

gan̄ gen̄ tēdn̄ *kusiñ̄ num, 'tēdki rose aan̄ gōō gaan-
gen̄ sēemē ken̄ jeel̄ tēd̄ kusiñ̄ eȳ bōrt se.

²¹ Taa naan̄ se bō maakñ̄ *Ko Taar ken̄ Raa εdō
Musa ki raan̄iñ̄ se Mēljege Raa taad̄ ɔɔ:

*Jee se maam m'aden taad̄ ute taar naan̄gen̄ kuuy
ɔɔ m'adē kəl̄ jee kuuy bō utu aden̄ taad̄n̄ ute taar
naan̄dege.*

*Ute naan̄ se kic̄ bō naadē 'booȳ kuun̄ taarum̄ eȳ tap.**

²² Taar naan̄gen̄ k'taad̄ jaaȳ jeegē jeel̄ eȳ se, kēse
Raa bō taad̄ tōōgin̄ do jeegē tun̄ aal̄ te maakdē do
Isa ki eyo. Num̄ jeē ken̄ aalgā kaal̄ maakdē do Isa
ki se, taar naan̄gen̄ jeegē jeel̄ eȳ se, taad̄ ute naadē
eyo. Num̄ gan̄ debm̄ jaaȳ taad̄ taar teecō taar Raa
ki se, kēse naan̄ taad̄ ute jeē ken̄ aalgā kaal̄ maakdē
do Isa ki ɔɔ jeē aal̄ te maakdē do Isa ki eȳ se, taar se
aldē naadē maak̄ ki eyo.

²³ Ken̄ aan̄ gōō egliz̄ ute magaliñ̄ tus̄ jaaȳ jeegē
paac̄ taad̄ taar naan̄gen̄ jeegē jeel̄ eyo, jaaȳ, jeē leē
baadō booȳ taar Raa sum̄ eȳ ε̄ jeē aal̄ maakdē do
Isa ki eyo baadō maaksē ki se, asen̄ taad̄n̄ ɔɔ naasē
se jeē d̄erlgē eȳ ne?

²⁴ Num̄ gan̄ ken̄ naasē 'paackī jaaȳ 'taadkī taar
teecō taar Raa ki ute taar naan̄gen̄ ken̄ jeegē jeeliñ̄
se, debm̄ aal̄ maakiñ̄ do Isa ki eyo, eȳ ε̄ debm̄ leē
baadō maaksē ki gen̄ booȳ taar Raa sum̄ se, ken̄
naan̄ booȳ taarsegē se, an̄ kēdn̄ saapā ɔɔ naan̄ 'jeel̄
ron̄ ki naan̄ se debm̄ kusiñ̄a,

²⁵ ɔɔ taar ken̄ maakiñ̄ ken̄ jeegē jeel̄ eȳ se ε̄,
'tood̄n̄ tal. Gōtn̄ se naan̄ 'kērgñ̄ kōnd̄ naaniñ̄ naan̄
ki naan̄ Raa ki ɔɔ an̄ keemē ɔɔ naan̄ 'taad̄n̄ makōñ̄
ɔɔ: Deer̄ d̄eer, naasē se Raa utu daansē ki!

* **14:21** Aak̄ Ezā 28.11-12.

Raa je nakgen ute doobin tak tak

26 Genaaḡen doobm *al-Masi ki, bin se maam m'asen taadn m'oo di? Ken 'tuskiga gen keem Raa se, naḡa naḡa kic oo ken baa kaar kaa, dooy jeege, taadn metn nakḡ ken Raa taadiḡo, taadn taar naanḡen jeege jeel eyo, ey e terl taar naan jeege jeel ey se, anum nakḡ naase aki tedpaac se, 'tedinḡki taa 'nooḡḡ *egliz 'ziidn baa ute naaniḡa.

27 Ken jeege baag taadn taar naanḡen jeege jeel ey se, on jeege dio oo ken cirga e jeege moto sum. Ken aki taad kic num, deb kalan taad aasga ram jaay oo deb kuuy 'taada. Oo on nam kuuy an terlin jeege tu.

28 Ken debm ken an terlin taar se jeege tu goto num, genaa ken taad taar naan ken jeege jeel ey se, n'onte taadn naan jeege tu, num 'taad ute maakiḡa oo n'taad Raa ki.

29 Num gen jee taad taar teeco taar Raa ki se e, on jeege dio ey e moto sum oo, 'taada. Oo jee metinge se, k'booy k'j'ok metn taar se jiga, taar se baa ute metn taar Raa l'bu goto.

30 Maakse ki se jaay deb kalan Raa taadin metn nakḡ gam oo je taadn metn nakḡ se jeege tu se, deb kuuy ken taad taad se n'doa oo n'on goto deb ken se.

31 Deere, paacki se, okki doobo ken aki taadn taar teeco taar Raa ki, naoo ken deb kalan taad aasga jaay oo kon goto naapin ki. Bin se jeege paac, naase adeki dooyo oo adeki kedn kaay kaama.

32 Debm jaay taad taar teeco taar Raa ki se, naan b'ob ok taariḡa.

33 Nakḡ ute doobin ey se, Raa je eyo. Num Raa se je naase aki kinḡ ute lapia.

Naase 'tedki aan gɔɔ eglizgen gɛn jee Raagen ɓaa se paac,

³⁴ kɛn jee al-Masige jaay tusga se, mɛndgen maakse ki se, k'doa. Aan gɔɔ kɛn *Ko Taar kɛn Raa ɛdo Musa ki taada, maakɲ jee al-Masige tun tusga se, mɛndge se ɔk doobo gɛn taadn taar eyo num k'j'ing kaam kalaɲ.

³⁵ Kɛn naade ɓo je tɔnd mɛta lɛ, k'ɓaa k'tɔnd mɛtn gaabdege ɓeene. Ey num kɛn jee al-Masige tusga num, mɛndge jaay 'taadn taara se dɔɔd eyo.

³⁶ Lɔɓu taar Raa se uuno mɛtiɲ gɔtse ki sum la? ɔɔ taar se, naase kalse ki sum ɓo 'booyiɲkiro lɛ?

³⁷ Maakse ki debm jaay saap ɔɔ naan ɔk *Nirl Salal maakiɲ ki ey lɛ tedga debm taadn taar teeco taar Raa ki se, n'jeele taar kɛn maam m'raanɓen se, kɛse Mɛljege mala ɓo taadsen nakɲ gɛn tɛda.

³⁸ Anum taar kɛn maam m'raanɓen se jaay debm baate tookɲ do ki se, debm bin se Raa kic ɓo, jeeliɲ eyo.

³⁹ Bin se, genaamgen doobm al-Masi ki, 'dɔɲki gɛn taadn taar teeco taar Raa ki ɔɔ jeegen taad taar naanɓen jeege jeel ey se, ɔɲte 'gaaski gɛn taada.

⁴⁰ Naɓo nakɲ paacɲ kɛn naase aki tɛd se, 'tediɲki ute doobiɲ tak tak.

15

Deere, Isa se duroga daan yoge tu

¹ Genaamgen doobm *al-Masi ki, tɛr maam m'je m'asen taada, taa naase aki saapm do Labar Jigan gɛn al-Masi kɛn maam m'taadseno ɔɔ naase 'tookkiro do ki se ɔɔ ɓɔrse kic utu ɔkiɲki ɔɲɔ.

² Ute Labar Jigan gɛn al-Masi ese se ɓo, naase ɔɲkiga kaaja kɛn naase jaay ingki do ki aan gɔɔ kɛn

maam m'taad̄seno se. Ey num, b̄ere, kaal maaksen do al-Masi ki se, 't̄ed̄n nak̄j̄ c̄ere.

³ Nak̄j̄ cir paac paac jaay maam m'dooȳseno deet deet se, taar maam mala m'ɔ̄nj̄no ḡot̄n al-Masi k̄en ɔ̄: al-Masi se ooyga taa *kusīnj̄ge aan ḡō k̄en Kitap taad̄no.

⁴ Naan̄ ooy se, j'ɔ̄līno maak̄j̄ baad̄ki, b̄ii k-m̄ɔ̄t̄oge tu se naan̄ duro daan yoge tu, aan ḡō k̄en Kitap taad̄no ro ki se kici.

⁵ K̄en naan̄ duro se, naan̄ teeco naan Pier ki ɔ̄ t̄er naan̄ teeco naan̄ jee kaan̄ naabīnge tun k'dan̄de ute ro j̄ee sik-kaar-di se.

⁶ T̄er naan̄ teeco naan̄ ḡenaage tun doobm Isa al-Masi k̄en tus īng king taa naapki ɔ̄ jee se cir kaar-mii. Maak̄de ki se, jee d̄enīn̄ utu z̄ere ɔ̄ k̄engen m̄etīnge se, ooyga.

⁷ T̄er naan̄ teeco naan̄ Jak ki ɔ̄ t̄er naan̄ teeco naan̄ jee kaan̄ naabīnge tu paac.

⁸ Anum kaam m̄ōot̄n se, naan̄ teeco naan̄ maam ki kici, maam k̄en aan ḡō goon̄ k̄en j'ooj̄īn̄ laapīn̄ aas te eyo.

⁹ Deere, maak̄j̄ *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige tu se, b̄eki num, maam se b̄o debm k̄en k'kaal mum eyo. Taa maam se m'aas k̄en j'am dan̄ *debm kaan̄ naabm Isa al-Masi eyo. Taa *egliz̄n̄ ḡen *Raa se, maam m'dabarīn̄oga.

¹⁰ Num gan̄ Raa t̄ed̄umga b̄ee ɔ̄ ute b̄ee naan̄ t̄ed̄um se maam m't̄ed̄ga aan ḡō k̄en b̄orse naase 'jeelumki se. Anum b̄ee Raa k̄en t̄ed̄um maam ki se, t̄ed̄ te nak̄j̄ c̄er eyo. Nābo maak̄j̄ jee kaan̄ naabm Isa al-Masi ki paac se, maam m't̄ed̄ naaba m'cirde. Num k̄en t̄ed̄ naabm se, maam eyo, nābo b̄ee Raa ese se b̄o ɔ̄lum maam m't̄ed̄ naabm se.

11 Bin 6o kēn 'tēdn maama, lo naade, kēse 6o taar kalan kēn naaje k'taadseni ɔ do taar kēn se 6o, naase 'took aalkiro maakse do ki se.

Raa utu 'dur jeege daan yoge tu

12 Naaje k'taadsen j'ɔɔ *al-Masi se duroga daan yoge tu. Num gēn dī jaay jee mētingen maakse ki se, taad ɔ jee ooyga kooy se, ade kɔŋ 'dur daan yoge tu ey se?

13 Kēn jeege jaay ade kɔŋ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic 6o duro utu te daan yoge tu eyo.

14 Kēn al-Masi jaay duro te daan yoge tu ey se, taar naaje k'taadseno se, taar rēŋε ɔ kaal maaksen do al-Masi ki se kic ε, cεε.

15 Deere, kēn jee ooyga kooy jaay ade kɔŋ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic 6o Raa durino te daan yoge tu eyo. Bin se, naaje k'tēdga saadgen gēn Raa kēn taad taar mēt ki eyo taa naaje k'taad jeege tu j'ɔɔ: Raa se duroga al-Masi daan yoge tu se.

16 Kēn jee ooyga kooy jaay kɔŋ dur daan yoge tu ey num, al-Masi kic 6o, duro te daan yoge tu eyo.

17 Anum kēn al-Masi jaay duro te daan yoge tu ey se, kaal maaksen do naan ki kic 6o, cεε. ɔɔ 6orse kic 6o, naase utu ingki maakŋ *kusiŋse ki.

18 Kēn bin num, jee ooyga kooy doobm Isa al-Masi ki se, utga.

19 Kēn naajege jaay k'j'ɔndki dojege do al-Masi ki gēn ting do naan ki ara sum num, maakŋ jikilimge tun do naan ki ara se, ey num bεεki se, naajege sum 6o kēn jeege ajeki kεejŋ dojege tu cir kēn jeegen 6aa se paac paac.

20 Num gan deere, al-Masi se duroga daan yoge tu ɔ Raa jaay durino deet deet se, jejeki taadn ɔɔ: jeegen ooyga kooy se naan utu aden 'dur bin kici.

21 Ute doobm deb kalan sum 60, yoa aan do jeege tu ɔ utē doobm deb kalan kuuy se, jeege utu ade 'dur daan yoge tu.

22 Aan gɔɔ jikilimge paac teeco metjil Adum ki se, naade paac ooy aan gɔɔ naana. Bin 60 gen jeegen paacn dɔk ute al-Masi se, naade paac utu 'kɔn kaaja ute naan kici.

23 Num Raa ade 'dur jeegen ooyga kooy se naan aden rɛɛsn ute doobin doobiŋa. Al-Masi se naan 60 debm duro deet daan yoge tu jaay 60 jee naange se utu ade 'dur daan yoge tu bii ken naan ade 6aa se.

24 Num sitange, maragge ɔ nakgen ɔk tɔɔgɔ do jeege tu paac se, al-Masi utu aden 'tɛdn 'tɛdn gɔtɔ, jaay 60 duni se 'naŋa ɔ kaad ken se sum 60 al-Masi 'kɔn gaara kaam ji Bubin Raa.

25 Taa al-Masi se 'kɔsn gaara *bini jee taamooyinge se Raa aden tɛdn naan 60 king dode ki.**

26 Debm wɔɔy kaam mɔɔtn ken j'an kutin kap se, yoa.

27 Ter Kitap taadga taad ɔ al-Masi se: *Raa ɛdɪŋa nakge paac kaam jin.*†

Ken Kitap jaay taad ɔ nakge paac tɛdga kaam jin se, ɔp Raa sum 60 kaam jin eyo. Taa Raa se, naan 60 debm ken ɛdin nakge paac kaam jin.

28 Ken Raa jaay ɛdga nakge paac kaam ji al-Masi se, naan Goonin mala se, 'kɔɔpm kaam ji Raa ken ɛdin nakge paac kaam jin se. Bin se jaay 60 Raa utu 'kɔsn gaara do nakge tun 6aa se paac.

29 Jee ken je ɔ j'ade *batizn taa jeegen ooyga kooy se tap 60, *batɛm se aden tɛdn di naade ken

* 15:25 Aak KKR 110.1. † 15:27 Aak KKR 8.6.

jee ooyga kooy se‡? Kēn jeegen ooyga kooy jaay ade kōŋ 'dur daan yoge tu ey num, gēn dī naade ɔŋ rode k'batizde taa naade se?

³⁰ Kēn jeegen ooyga kooy jaay 'dur daan yoge tu ey num, gēn dī jaay naajege daayum k'lee k'ḡaa gōtn ɔŋ kēn j'an kutn koje ro ki se?

³¹ Gēnaamgen ḡoobm al-Masi ki, daayum maam se m'lee nirl yo ki. Kēse taar mēt ki, ɔ aan gōɔ gōtn Mēljege Isa al-Masi ki se, maam m'tōom roma taa naase se, taar se mēt ki kici.

³² Gēnaamge, maakŋ gēgēr kēn ɛpēz ki se, maam m'ḡōḡega ute jeegen aan gōɔ daa gaabge se. Kēn jaay gēn nakgen do *duni ki sum num, maam tap ḡo m'kōŋ dī ro ki? Kēn jeegen ooyga kooy jaay ade kōŋ dur daan yoge tu ey num: *J'ɔski ɔ j'aayki ute maraadjege, taa naajege se ɛ, mētbeeki j'aki 'kooyo.*§

³³ ɔŋten 'kaanŋki rose dala, ḡērɛ: Mēdgen jig ey se ḡo kēn tuj king bēɛ jeege*.

³⁴ 'Tērŋki saapse ɔ ɔŋte 'tēdki kusina! Maam m'aak jee mētiŋge maakse ki se jeel Raa eyo; maam m'taadŋen bin se taa sōkōŋ asen tōɔɔ.

Jeegen ooyga kooy se, ade duru daan yoge tu ute ro tec ɔ ḡō

³⁵ Nam 'kōŋ tōnd mēta ɔ: jeegen ooyga kooy se tap ḡo ade 'dur ɔ dī daan yoge tu? ɔ rode tap ḡo 'tecŋ ɔ dī?

‡ **15:29** Taar Pōl taad ara se taad ute jee al-Masi gēn mētiŋgen batiz taa jee ooyga kooyo num gaŋ Pōl se uun te kul eyo gēn batizn taa jee ooyga kooyo. § **15:32** Aak Eza 22.13. * **15:33** Taar se Pōl uuno taar gēn kōḡ Grēk debm kaar bal-zēɛɛ.

36 Kalε, debm dεrlε! Kaam nakη naai εεcinga se, ruumga† jaay teec ey la?

37 Naai 'lee εεc se, εεc kaam teene ey λε kaam ne dīm kuuy, num naai 'lee εεc gardiη eyo.

38 Kεn naai jaay εεcga se, Raa teeciηa εε teep tεdη magala aan gεε kεn naan maakiη jen ro ki. Kupm kaam naka tak εo tecη napariη kalin ki kalin ki.

39 Nakgen oo ko se paac rode se tec naap eyo. Gen jikilimge λε tec kalin ki, gen daage λε kalin ki, gen yeelge kic λε kalin ki εε gen kenjge kic kalin ki.

40 Aan gεε nakgen do naan ki εk roge se, kengen maakiη raa ki se εk kici. Naεo kaakiη bεεdege se, tec te naap eyo.

41 Kaada wεariη tec kalin ki εε laapa kic kalin ki εε k-dijge kic εo wεarde tec kalde ki. εo tεr k-dijge ute naapa kic wεarde tec kalaη eyo.

42 Bin εo bii kεn jeege ade dur daan yoge tu se, 'tεdη bin kici. Debkilimi jaay ooy j'olinga maakiη baad ki se, ruum naatn. Num gan bii kεn naan ade 'dur daan yoge tu se, ro kεn Raa an ked se 'kεη ruum ey sum.

43 Ro debkilim ooy jaay j'olinga maakiη baad ki se, naan tεd aak kusu. Num bii kεn naan ade 'dur daan yoge tu se, Raa an kedη ro aak bεε. Ro debkilim ooy jaay j'olinga maakiη baad ki se, naan εk tεεg eyo. Num bii kεn naan ade 'dur daan yoge tu se, Raa an kedη ro kεn εk tεεgε.

44 Debm jaay ooyga num kεn j'olinga maakiη baad ki se, kεse j'ol daa ro sum. Num kεn naan jaay ade 'dur daan yoge tu se, ade teecη ute ro kεn *Nirl

† 15:36 Ute taar kεn k'raan Kitapm se taad εε kaam naka se ooy, jaay teece.

Salal an̄ kēḏa. Aan gōo do naan̄ ki debkilim ək daa ro se, maak̄n raa ki kic 6o Raa an̄ 6aa kēḏn ro kuuy.

45 Kēse 6o Kitap taad̄ ɔɔ: debkilim deet deet se roṅ Adum, naan̄ se ək daa roa ute koa. Adum kaam mōotn se‡, naan̄ se Nirl kēn ɛḏ kaaja jeege tu.

46 Debm kēn 6aaḏo deet deet se, debm ək Nirl kēn ɛḏ kaaja se eyo, num debm ək daa ro 6o 6aaḏo deete ɔɔ debm ək Nirl kēn ɛḏ kaaja se, 6aaḏo kaam mōotn.

47 Debm deet deet se naan̄ se j'ɔḏiṅ ute naan̄a. Debm k-dige se, naan̄ se iṅo maak̄n raa ki.

48 Jeegen do naan̄ ki ara paac se, tec aan gōo debm kēn j'ɔḏiṅ ute naan̄a se. Ɔo jeegen maak̄n raa ki se ɛ, tec aan gōo debm kēn iṅo maak̄n raa ki se kici.

49 Aan gōo 6orse naajege k'tecki debm kēn j'ɔḏiṅ ute naan̄a se, naajege k'j'utu j'aki tec debm kēn iṅo maak̄n raa ki se kici.

50 'Booyki gēnaamgen ḏoobm *al-Masi ki, m'asen taada: 6εε, debkilimi ute daa roṅ ək mooso se 'kōṅ 6aa *maak̄n Gaar Raa ki eyo. Ɔo daa ro se kēn utu 'ruum se ɛ, naan̄ se 'kōṅ tiṅg gen daayum eyo.

51 Maam m'je m'asen taad̄ ute *nak̄n kēn jeege jeel mētiṅ ey se: 'Booyki! Naajege se j'aki kooy paac eyo. Anum naajege paacki se, Raa utu ajeki tērl rojege kaam kuuy.

52 Bii kēn pulu 'keem kaam mōotn se, 'tēḏ yōkōḏ aan gōo debm ɔṅḏ kaamiṅ sapac se, kaad̄ kēn pulu 'keem se, jeegen ooyga kooy se utu 'duru ute ro kēn 'kōṅ ruum eyo. Ɔo naajegen j'utuki zεε se ɛ, Raa utu ajeki tērl rojege kaam kuuy.

‡ 15:45 Adum kaam mōotn se taad̄ ute *al-Masi.

53 Ro kēn utu 'ruum se, tak ʒo j'utu j'an̄ kēdn̄ ro kēn 'kəŋ ruum eyo ʒo ro kəŋ kooy se lē, j'utu j'an̄ kēdn̄ ro kēn 'kəŋ kooy ey sum.

54 Kaad̄ kēn ro kēn utu 'ruum se, jaay utu tērl̄ ro kēn 'kəŋ ruum eyo, ʒo ro kēn 'kooy se lē j'utu j'an̄ tērlin̄ ute ro kēn 'kəŋ kooy ey se, bin ʒo taar kēn Kitap taad̄ do dək̄in̄ se 'kaan̄ doobin̄ ki kēn ʒo:

Bere, yo se Raa ciringa naan̄ tēdga gətə.

55 *Naai yoa, təəgi kēn naai 'cir jeege se tap ʒo gay?*

ʒo təəgi kēn naai lee təəl jeege se tap ʒo gay?§

56 Təəgŋ kēn naai 'lee təəl jeege se lē, kēse *kusiŋa. ʒo kusiŋ lē, kēn ēdin̄ təəgə se, *Ko Taar kēn Raa ēdo Musa ki.

57 Anum ute doobm Mēljege Isa al-Masi se, k'təəmki Raa kēn ēdʒeki təəgə k'cirki nakgen ək̄ təəgə dojege tu!

58 Bin ʒo, gēnaa maak-jemge, 'dāarki təəgə. ʒn̄te 'tērlki məətn̄! Naabm Mēljege se ʒn̄te 'kəŋin̄ki, 'tēd 'ḡaansin̄ki ute naan̄iŋa. 'Jeelki, naabm kēn naase 'lee dabara 'tēdin̄ki Mēljege tu se, cēr eyo.

16

*Gēnaagen doobm *al-Masi ki tiir gēn noogŋ gēnaagen Jeruzalem ki*

1 M'je m'asen taada taa gursn̄ kēn aki tiir gēn noogŋ jee Raagen Jeruzalem ki se: maam m'taaddega taad̄ mētin̄ *eglizge tun taa naan̄ Galat ki. Anum naase 'tēdin̄ki bin kici.

2 Bii dumas ki tak ʒo, nan̄a nan̄a kic ʒo do naabin̄ kēn naan̄ tēd̄ jaay ʒŋo se, maak ki se n̄'əəd̄ n̄'əmbin̄ gēn don̄a taa an noogŋ gēnaagen doobm al-Masi

§ 15:55 Aak Eza 25.8.

kēn Jeruzalēm ki. Bin se, naase aki kəŋ booy ōiin kēn maam m'aanga jaay aki tiir ey sum.

³ Kēn maam jaay m'ḡaa m'aanga gətse ki num, jee kēn naase 'bɛɛr 'tɔɔddeki se, maam m'ade kɛdn maktub ute nakŋ kēn naase 'tiir 'tusinŋi jide ki se. Ɔɔ maam m'ade kəl naade aan ḡaa ute nakgen se, Jeruzalēm ki.

⁴ Kēn aakiŋki bɛɛ jaay maam mala ḡo m'ḡaa kic ɛ, naade 'ḡaa ute maama.

Pəl je ḡaa merte

⁵ Kēn maam m'utu m'ḡaa gətse ki se, maam m'kaal teecŋ taa naaŋ Masedoan ki, taa maam m'kaal ute doobm ese.

⁶ Kēn maam jaay m'aanga gətse ki se, baat ey num maam m'tiŋg cəkɔ ute naase, lɔbu kaadŋ kuulu se kic daan m'aŋ deel gətse ki jaay ḡo səm naase amki je nakŋ kēn am noogŋ gen tɛdn mɛrtum naan ki.

⁷ Anum kēn ḡorse m'ḡaa ḡaa gətse ki se, m'je m'asen kaakŋ ute do jɛm sum eyo, naḡo kēn Mɛljeje jaay ɔɔdumga doobo num, maam m'je m'kiŋg ute naase cəkɔ.

⁸ Num gaŋ ḡorse maam se m'tiŋg maakŋ gɛgɛr kēn ɛpɛz ki se, bini m'kaan kaadŋ laa Pantekɔt ki.

⁹ Taa gɔtn ese se, maam m'ɔŋga doobm gen tɛdn naaba *Raa ki dɛn aak eyo naḡo jee wɔɔyge kic ḡo dɛna utu gɔtn ese.

¹⁰ Kēn Timote jaay aanga gətse ki num, aakiŋki doŋ ki. Bin jaay ḡo naaŋ kic nirlin aŋ kaay eyo; taa naaŋ kic ɛ tɛdn naabm Mɛljeje aan gɔɔ maama.

¹¹ Bɛɛrɛ, Timote se, nam ɔŋte kuum kaalin naaŋ ki, num ɛdiŋki nakŋ noogo kēn naaŋ ade kəkŋ tɛrl

gōtum ki ute lapia. Taa maam m'ute gēnaagen gōtn ara se, j'utu j'ing j'aak kaamiņa.

¹² Gēnaajege Apōls se, ey num maam m'ēdinga kaay kaam aak eyo m'ōō ute gēnaage se, n'baa gōtse ki, naōo naan took eyo gēn baa gōtse ki bōrse se. Anum kēn naan ōnga jin jaay sōm utu 'baa gōtse ki.

Pōl nan taariņa ōō tōsini jeege tun Kōrint ki

¹³ Daayum ingki zēēē, kaal maaksen do Raa ki se ōkinki tōōō. 'Tēdki jee mēc ōō 'daarki tōōō.

¹⁴ Ōō nakŋ naase aki 'tēd paac se, 'tēdinki ute maak-jea.

¹⁵ Gēnaamge, 'booyki m'asen taad daala: 'jeelki Stepanas ute jee maakŋ bēēŋ ki se, naade ōō jee kēn took aal maakde deet do *al-Masi ki taa naan Akayi ki se ōō naade se ōō, jee ōn rode gēn tēdn naabm Raa maakŋ jee Raage tu.

¹⁶ Jee bin se ōō, 'tookki taarde ōō jee kēn lee dabar tēd naaba ute naade se kic ōō, 'tookdeki taarde kici.

¹⁷ Kēn Stepanas, Portunatus ute Akaykus baado aakum se, maam maakum raap aak eyo; gōō naase ki se, naade baado noogumga.

¹⁸ Taa naade se tēdum maakum tōōdga kaam kalan aan gōō naade tēdsen naase ki se kici. Bin num jee bin se, ōkdeki ōōō.

¹⁹ *Eglizgen taa naan Azi ki se, tēdsen tōōē. Akilas ute Priska ōō ute egliz kēn lee tus bēede ki se kic tēdsen tōōē dēn aak eyo ute ro Mēljege.

²⁰ Gēnaagen doobm Isa al-Masi kēn gōtn ara se, tēdsen tōōē paac.

'Tēdki tōōē naapge tu ōō 'baam 'tōkki naapa ōō aayki ciil naapge aan gōō gēnaa naapge.

²¹ Gōtn ara se, kēse maam Pōl 60 m'raan̄sen tōōsn se ute jim mala.

²² Debm jaay je Mēljege ey se, ɔ̄n Raa an̄ naama. Maranaata! (Kēse je deek̄n ɔ̄: ɔ̄n Mēljege se n̄'ḡaado.)

²³ Ɔ̄n Mēljege Isa asen tēdn̄ bēēn̄a.

²⁴ Maam se m'jese paac taa naajege k'dōok k'tēdkiga kalan̄ ute Isa al-Masi.

Kitapm kɛn Raa dɔɔko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

de2980b7-692d-557d-af49-da5784485d94